Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 291 (7.380) 1990 йил 21 декабрь, жума Баҳоси 3 тийин.

МАМЛАКАТДАГИ АҲВОЛ ВА ИНҚИРОЗЛИ ВАЗИЯТНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ МАСАЛА ЮЗАСИДАН

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ ЯКУНЛОВЧИ НУТҚИ

Муҳтарам халқ депутатлари! Съезднинггина эмас, мамлакатимиз турмушининг ҳам марказий масаласи хусусидаги мунозарадан олган таассуротларимни қисқача тарзда ўртоқлашишимга, баъзи мулоҳазаларимни айтиб, ўзим учун қилган хулосаларни баён этишга ижозат бергайсизлар.

Маърузага тайёргарлик кўраётган пайтимдаёқ бу съезд аввалгисидан фарқ қилиши керак, деб ўйлаган эдим. У бутун диққат-эътиборини аниқ-равшан ишларга, таклифларни кўриб чиқишга, тушунарли ва муайян қарорларни ишлаб чиқишга қаратиши лозим. Хуллас, имкони борича ишчан ўтиши керак. Ҳозир ҳам шу фикрда турибман. Ҳозирги вазият ҳақида кўп гап айтилди, айтилганда ҳам турли нуқтаи назарлардан, ошкора шаклда айтилди, ҳаммамизни тўлқинлантираётган ва қийнаётган асосий саволлар кескин қилиб қўйилди, одамлар съезддан шу саволларга жавоб кутмоқдалар. Бу эса мен ҳозиргина айтиб ўтган ишчанликни талаб қилади.

Кўпгина нотиқларнинг фикрига қўшиламан: митингбозликни, сиёсий шовқин-суронни, ўзаро айблашларни, иккиланишларни бас қилайлик, барча амалий имкониятларни, съезднинг бутун қудратини бирлаштириб, бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиб, инқирозли вазиятни бартараф этиш соҳасидаги ҳаракат дастурини келишиб олишга эришайлик. Шундай қилиш бизга ҳозир ҳамма нарсадан ҳам кўпроқ керак, башарти биринчи кунга режалаштирилган ва муайян мақсадларни кўзлайдиган хатти-ҳаракатларни эътиборга олмасак, умуман мунозара танқидий руҳда ўтди, баъзан ўткир тус олди, бироқ айни вақтда амалий руҳда, мазмунли ўтди.

Шуни қайд этиб ўтишни муҳим деб ҳисоблайман: биз ҳаммамиз, ҳеч бўлмаганда, кўпчилигимиз ҳозирги бош вазифа одамлар осойишта яшаб ишлай олишлари, ўз олдиларида пайдо бўлган қийин муаммоларни ҳал этишлари учун ва орқага тисарилмай, жавобларни ўтмиш ҳаётдан изламай, балки ислоҳотларни албатта олға силжитишлари учун давлат ва жамоат тартибини, интизомни мустаҳкамлаш, вазиятни барқарорлаштириш керак, деган фикрга келмоқдамиз. Ўтмишдан бундай жавобларни топиб бўлмайди.

Марказий ҳокимият шанига бир талай ўткир танқид, ҳаққоний талаблар айтилди, фоиз тарзида ҳисоблаб чиқилса, уларнинг асосий улуши, эҳтимол, Президентнинг гарданига тушади. Юқорида айтиб ўтганимдек, бу танқид ва талаблар асосан ўринли ва ҳокимият идоралари уларни амалга оширишлари керак. Биз ҳаммамиз шундай қилинишининг тарафдоримиз ва биз жумҳуриятлар ҳақиқий мустақилликка эришган шароитда бу вазифа — тартиб ўрнатиш, фуқароларнинг шахсий ва мулкий хавфсизлигини, конституциявий тартиб-қоидаларни ҳимоя қилиш, қонунийликни қарор топтириш вазифаси марказнинг, жумҳурият ва маҳаллий идораларнинг келишиб иш тутишларини талаб қилишини тушуниб турибмиз, деб ҳисоблайман. Бундан бошқа йўл йўқ. Бу ерда ўзаро айблашлар ва қарама-қарши қўйишларга уриниш содир бўлганлиги сабабли мен айниқса ҳозирги вақтда бу йўл беҳуда деб ҳисоблайман ва у қатъият билан рад қилиниши керак. Турли йўналишдаги депутатлар ҳам шу ҳақда гапиришди. Охир оқибат, халқ ва мамлакат манфаатлари ҳамма нарсадан юқори қўйилиши лозим ва ҳар қандай сиёсий машмаша, шу хусусдаги даҳанаки жанг, масъулиятсизлик халқимиз томонидан қабул этилмайди, қораланади, деб ўйлайман. Чунки шундай қилиш биз ҳеч нарсани кўришни хоҳламаётганимизни, мамлакатда рўй бераётган ҳамма ҳодисаларни чинакамига ҳис этмаётганимизни билдирган бўлур эди.

Шу муносабат билан юқори лавозимдаги баъзи раҳбарларнинг нутқларига жавоб бермай ўта олмайман. Марказ муаммосини рўкач қилавериш ва мустақиллик тўғрисидаги масалани қўйиш устунлигини ўзиники қилиб олиш етар. Бу масала уларнинг баъзилари ўз лавозимларига чиқмасидан аввалоқ қўйилган эди ва миллий масалага оид қарорларда ҳамда дастурларда қайд этиб қўйилган эди. Бу — ҳаммага маълум.

Биз кўпмиллатли давлатимизни шундай аҳволда қолдира олмаймиз, шу сабабли уни тубдан ўзгартириш йўлига кирдик. Бу ишдан бўйин товлаб бўлмайди, акс ҳолда шу қадар кўп халқ яшаб турган жамиятда ҳеч қандай мақсадларга эришиб бўлмайди. Унитаризмдан, ўта марказлашувдан воз кечиш, ўзимиз бошлаган йўлдан Федерация қоидалари асосида мустақил давлатлар иттифоқи сари бормоқ керак.

Шу масала хусусидаги мунозараларда совет халқига Кремлни олабўжи қилиб кўрсатишни бас қилайлик. Кремлда ССЖИ халқ депутатларининг Съездлари, Россия Федерацияси халқ депутатларининг съездлари бўлиб ўтмоқда. Касаба уюшмалари шу ерда мажлис қилмоқда, ишчилар шу ерда йиғилишмоқда. Бу — бизнинг Кремлимиз. Бу ерда бемалол фикрлашиб олинмоқда, сиёсат шу ерда ишлаб чиқилмоқда. Кремлнинг бугунги намояндалари — жумҳуриятларнинг вакилларидир. Уларга бир назар ташланг, бу ерда қанча киши меҳнат қилаётганини кўринг. Яхшими, ёмонми, кимлар муваффақиятли ишлаяпти, кимларнинг иши юришмаяпти, аммо бу кимдир ўйлаб чиқарган уйдирма эмас, бу марказни биз ўзимиз ижод қилганмиз, энди уни ислоҳ қилмоқчимиз, бошқача қиёфага киритмоқчимиз. Бу хусусдаги сиёсий найрангларни қораламоқ керак.

Мамлакат корхоналари ва минтақалари ўртасидаги хўжалик алоқалари узилганлиги хусусидаги бутун алам, безовталик ва ҳатто қаҳр-ғазаб съезднинг мажлис залига сочилди. Сўзга чиққан баъзи кишилар бу ишдаги ҳақиқий вазиятни билимдонлик билан асосли тарзда тасвирлаб берди. Мен шу нарсанинг мағзини чақяпман. Эҳтимол, бизнинг кулфатимиз мана шундадир. Бу ерда, съездда ҳам шу тушунча намоён бўлди. Назарий концепциялар баён этилди ва айни вақтда ўртоқлар иқтисодиётимиздаги жараёнлар ҳақида, шаҳарларда, минтақаларда, жумҳуриятларда нималар бўлаётгани ҳақида мазмундор ахборот бердилар. Баъзи мулоҳазаларни тинглаганимда, аслида тўғридек туюлади, аммо фақат соф назарий нуқтаи назардангина шундай бўлиб кўринади. Бироқ жиддий фан башарти ўзини доимо тажриба орқали текшириб бормаса, унинг томир уришини илғаб олмаса ва ўз навбатида бу тажрибани бойитмаса тўғри тавсиялар бера олмайди. Мана шундай текшириб, хулоса чиқариш ҳали рўй бергани йўқ. Шунингдек мен турмушдан, тажрибадан олиб гапираётган, ишлаб чиқариш жамоаларининг вакиллари бўлган кишиларни илм-фанга салбий муносабатда бўлмаслик керак деб огоҳлантириб ҳам ўтмоқчиман. Бу — хатарли эканига менинг ишончим комил, ўртоқлар. Қайта қуриш рўй бераётган, катта-катта қарорлар қабул этилаётган ҳозирги пайтда муштлашиш билан, бир-биримизга айб қўйиш билан шуғулланмай, куч-ғайратларни бирлаштиришимиз керак. Ҳадеб бир-бирини айблайвериш беҳуда йўлдир.

Хўжалик алоқаларига қайтаман. Дастлабки нутқлардан бири — йирик вертолёт заводи директорининг нутқини эшитиб жуда хафа бўлдим. Бу завод бутун мамлакат билан минглаб йўллар орқали боғланган бўлиб, энди рўй берган тўсиқларга дуч келиб қолибди. Корхонада эса минглаб киши ишлайди.

Бу ерда марказ шанига, бундай тўсиқларга йўл қўйган жумҳуриятлардаги ҳокимият ва маҳаллий маъмурлар шаънига айтилган танқидий фикрлар бу масалага жуда катта аҳамият бериш зарурлиги тўғрисида маърузада айтилган фикрни тасдиқлайди. Меҳнат жамоаларининг нормал ишлаши — оилалар, ҳар бир жумҳурият, умуман Иттифоқ фаровонлигининг манбаидир, йирик ижтимоий режаларни рўёбга чиқариш манбаидир. Бинобарин, барқарорликнинг энг муҳим манбаи ҳамдир. Меҳнат жамоалари бугунги ва эртанги кундан кўнгиллари тўқ бўлса — мамлакат ҳам барқарор бўлади, унда мамлакатга ҳеч ким путур етказа олмайди.

Биз съезд ишлаб турган кунлардаёқ 1991 йилги иқтисодий битим муҳокамасини ниҳоясига етказишимиз ва шу тариқа меҳнат жамоаларини ташвишдан халос этишимиз лозим. Мен яқин бир—икки кун ичида мажлислардан сўнг ва федерация кенгаши доирасида жумҳуриятларга юборилган лойиҳани ва уларнинг мулоҳазаларини жумҳуриятларнинг раҳбарлари билан кўриб чиқишни мўлжаллаб турибман. Шу битимни албатта тузишга эришиш лозим. Ҳозир у барча кишиларимизга бениҳоя зарур.

Мазкур муҳим ва ўткир мавзуни тугаллаш учун яна бир масала ҳақида гапирмоқчиман. Бу ерда ким ҳақу, ким айбдорлиги ҳақида мунозара бошланди. Менинг натура тарзидаги айирбошлашни, жумҳуриятлар ва минтақалар ўртасидаги иқтисодий тақиқлар машмашасини танқид қилганимни жумҳуриятларнинг янги мавқеини ва улар ўртасидаги муносабатларни маъқулламаслик, деб тушунибдилар. Албатта, ҳозир рўй бераётган ҳамма воқеаларни, мана шу барча божхоналарни ва шунга ўхшаш бошқа ишларни бирон-бир тарзда оқлаш мумкиндир: бу — хом ашё ва маҳсулот етказиб бериш барбод бўлганлигига, иқтисодий турмушимиз издан чиққанлигига жавоб тариқасида қилинган ишдир. Бироқ, ўртоқлар, буни иқтисодиёт ишидаги истиқболли йўналиш деб талқин этиш—бозор тарафга эмас, ундан нарига, тескарига қараб эшкак эшиш демакдир. Чунки биз истаймизми ёки йўқми, барибир бу нарса жонли, жўшқин умумиттифоқ бозорини шакллантириш йўлида объектив равишда тўғаноқ бўлиб қолади, унинг асосий субъектлари бўлмиш корхоналарнинг фаолиятига ҳалақит беради. Корхоналар фаол ҳаракат қилишлари, ташаббус, тадбиркорлик кўрсатишлари, вужудга келган алоқаларни давом эттиришлари ва ўз имкониятларини намоён этиш учун янги ҳамкорларни топишлари лозим. Иқтисодиётимизга янги жўшқинлик бахш этишнинг манбаи мана шудир.

Аммо бу вазиятни фожиали қилиб кўрсатмоқчи эмасман. Эҳтимол, биз шу босқичдан ҳам ўтишимиз, уни бошдан кечиришимиз, бу мураккаб вазифани ҳал қилишнинг энг мақбул нусхасини топиш учун пухта ўйлашимиз, баҳслашишимиз керакдир. Нутқларда ҳам, менга юборилган саволларда ҳам ўртоқлар иқтисодий ислоҳотлар жараёни қандай ривожланиши хусусида хавотир олаётганликларини изҳор қилмоқдалар, ноиложликдан кўрилаётган вақтинчалик чора-тадбирлар доимий тус олмасмикан, бу нарса айни ҳозирги пайтда, иқтисодиётимиз ислоҳотларнинг ҳал қилувчи босқичига чиққан вақтда уни ислоҳ қилиш йўлидаги тўсиққа айланиб қолмасмикан, деб сўрамоқдалар.

Бунинг акси бўлади, деб ўйлайман, ўртоқлар. Чунки бу чора-тадбирлар айни хўжалик алоқаларини барқарорлаштириш ва бозор муносабатларига ўтишга алоқадор ислоҳотларнинг бутун комплексини амалга оширишга шароит яратиш учун аниқ вазиятда кўрилмоқда.

Бошқача суръат билан бориш, мамлакатдаги пул муомаласини, бутун молиявий системани барқарорлаштириш масалаларига янада қатъият билан ёндашиш тўғрисида кўпгина таклифлар тушди. Кўпгина ҳаққоний гаплар айтилди, хатоларга эътибор қаратилди, бу хатолар ҳақида мен ҳам гапирган эдим. Шу билан бирга, ўртоқлар, манзарани бошқача нуқтаи назардан тўлдирдилар. Шундай қилмай туриб бозор муносабатларига ўта олмаслигимиз ҳаммага равшан. Келинглар, оғриқли жараён ҳадеб давом этавермаслиги, жамиятга «азоб беравермаслиги» учун, съездда келгуси олти ой ёки, эҳтимол, бутун 1991 йил эҳтимол, халққа унча манзур бўлмаса ҳам, энг масъулиятли, аммо зарур қарорларни қабул қилиш вақти бўлишига асосланиб иш тутайлик.

Таклифларнинг бир қисми ҳозирнинг ўзидаёқ амалга ошириш режалаштириб қўйилган тадбирларни назарда тутади, бошқалари эса кўриб чиқилиши лозим. Бизда мана шундай қарорларни қабул қилиш учун сабр-тоқат ва мардлик етарли бўлиши кераклигига кўпроқ эътиборингизни қаратмоқчиман. Одамлар фикримизнинг тўғрилигини тушунишлари керак ва тушунадилар, деб ўйлайман. Бироқ, башарти, биз натижаларга эришмасак, уддасидан чиқа олмадик, деб айтишимиз ва ўзимизга ўзимиз ҳукм чиқаришимиз керак бўлади.

(Давоми иккинчи бетда).

ССЖИ халқ депутатларининг тўртинчи съездида

20 декабрь куни ССЖИ халқ депутатларининг IV съездида янги Иттифоқ шартномасининг умумий концепцияси ва уни тузиш тартиби тўғрисидаги масала юзасидан мунозара бошланди.

Шу масала юзасидан музокарада сўзга чиққан ССЖИ Ташқи ишлар вазири Э. А. Шеварнадзе истеъфога чиқиш тўғрисида Съездга баёнот берди.

ССЖИ Ташқи ишлар вазирининг баёноти хусусида қатор депутатлар, шу жумладан мамлакат Президенти М. С. Горбачев ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Э. А. Шеварнадзе баёноти хусусида Съезд қабул қилган қисқа қарорда ССЖИ ташқи сиёсий йўлининг ўзгармаслиги, депутатлар Лихачев, Залигин ва бошқаларнинг вазирнинг истеъфога чиқиш тўғрисидаги қарорини Президент ва ССЖИ Олий Кенгаши томонидан кўриб чиқишга топшириш ҳақида таклифларини маъқуллаш қайд этилади. Депутатлар бу қарор баёнини маъқулладилар.

Шундан сўнг кун тартибидаги масалани кўриб чиқиш давом эттирилди.

Бугун депутатлар янги Иттифоқ шартномаси лойиҳаси муҳокамасини давом эттирадилар.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Тошкентда акушер-гинекологларнинг III жумҳурият съезди ўз ишини тугаллади. Москва ва Ленинград, мамлакатимиз бошқа жумҳуриятларидан келган олим ва мутахассислар иштирок этган бу анжуманда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муаммолари, ушбу ғоят муҳим тиббий хизматни қайта қуриш вазифалари муҳокама этилди.

⊙ Ўзбекистон халқ табибларининг таъсис қурултойи бўлиб ўтди. Унда Элёр Султонович Холмуҳамедов ушбу ташкилот президенти қилиб тайинланди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ Москва шаҳар Кенгаши Раёсати пойтахтда қатор озиқ-овқат маҳсулотларини режалаштиришни (талон орқали сотишни) мақсадга мувофиқ, деб топди.

⊙ Каунасда (Литва) собиқ уй эгаси невараларидан бирининг талабига кўра маъмурлар уч қаватли уйдан 16 оилани кўчага ҳайдаб чиқардилар. Меросхўр бу бино унга таъмирлаб берилишини ҳам талаб этаяпти.

⊙ Кеча Канада командасини 6:1 ҳисобида мағлубиятга учратган ССЖИ хоккейчилари «Известия» рўзномаси соврини учун ўтказилаётган халқаро турнир тугалланишидан бир тур илгари бош совринни қўлга киритдилар.

ХОРИЖДА

⊙ Болгарияда Димитр Попов бошчилигида «умид ҳукумати» тузилди. Янги Вазирлар маҳкамасида 15 вазирлик лавозими бор.

⊙ Франция Президенти Ф. Миттеран агар 1991 йил 15 январгача Ироқнинг Қувайтга муносабатида ҳеч қандай ўзгариш бўлмаса, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг Форс кўрфазидаги муаммони ҳарбий куч йўли билан ҳал қилишга қаратилган резолюциясини амалга оширишга ижозатини бераҗагини маълум қилди.

Бугунги кун нафаси ТО

ЧЕВАРЛИК меҳнати — заргар зеҳнини талаб қилади, бунга қунт, идрок ва завқ-шавқ керак. «Шарқ гули» бадиий буюмлар фабрикасида чиндан ҳам қўли гул чеварлар ишлашади. Ўғилой Миржалолова ёш бўлса ҳам ўз касбини севиб бажариб, кўпчиликнинг ҳурмат-иззатига сазовор бўлди.

Х. Мирзакаримов сурати.

ХУШХАБАРЛАР

⊙ ТОШКЕНТДАГИ Чилонзор мавзесининг 31-даҳасида иккита уй фойдаланишга топширилди. Бу уйларга 138 оила — асосан «Алгоритм» заводи ходимларининг оилалари кўчиб кирди. Янги йил арафасида бу ерда маҳалла комитетининг биноси очилади. Ушбу бинода оилавий тантаналар ўтказиш учун мўлжалланган зал, новвойхона, чойхона, ижарахона жойлашган.

⊙ «ТЕХНОЛОГ» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг мутахассислари Воронеж машинасозлари ишлаб чиқараётган дон тозалаш машинасининг пухталигини оширишга ёрдам бердилар. Улар бункер ғалвирини тозаловчи бўғинни такомиллаштирдилар. Бу янгилик ёрдамида энди дон бир меъёрда тозаланмоқда. «Воронежзерномаш» ишлаб чиқариш бирлашмасига Тошкентдан такомиллаштирилган чўткаларнинг дастлабки туркуми жўнатилди.

(ЎзТАГ).

ЭРТАГА ЧИЛОНЗОР НОҲИЯСИДА ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИНИНГ САЙЁР ПЛЕНУМИ ЎТКАЗИЛАДИ. УНИНГ КУН ТАРТИБИГА ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XXII СЪЕЗДИ ИККИНЧИ БОСҚИЧИ ЯКУНЛАРИ ҲАМДА ШАҲАР ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ЖУМҲУРИЯТ КОМПАРТИЯСИ ҲАРАКАТ ДАСТУРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ БОРАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ МАСАЛАСИНИ КИРИТИШ МЎЛЖАЛЛАНГАН.

ПАРТИЯНИНГ ТАЯНЧИ, АСОСИЙ НЕГИЗИ

ШАҲРИМИЗ МАҲАЛЛА ВА КВАРТАЛЛАРИДА ТАШКИЛ ЭТИЛАЁТГАН ҲУДУДИЙ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ШУНГА ДАЪВАТ ЭТИЛГАНЛАР.

ЧИЛОНЗОР ноҳия партия қўмитасида ўтказилган ҳудудий партия ташкилотлари котибларининг шаҳар семинарида бу масала партия етакчиларининг диққат марказида бўлди.

Ушбу семинар бошланишидан олдин биз Чилонзордаги 1-квартал ҳудудий партия ташкилотининг котибаси Александра Трофимовна Кавицкаядан ўз иш тажрибалари ҳақида гапириб беришни илтимос қилдик.

— Семинарнинг бизнинг районимизда ўтаётганлиги тасодифий эмас, — деди у. — Маҳалла ва кварталларда ташкил этилган бошланғич партия ташкилотлари ўз фаолиятларида амалий натижаларга эришмоқдалар. Уларнинг яқин келажакка мўлжалланган аниқ ҳаракат дастурлари ҳам бор. Бу соҳадаги тажрибаларни бажонидил биргаликда баҳам кўришга тайёрмиз.

Ростини айтганда, бошида турар жойимиз бўйича ҳисобда турган биз кекса коммунистларни мустақил квартал партия ташкилотига бирлашишни таклиф қилишганларида ўйимизга турли фикрлар келди. Биз ҳеч кимга керак эмас эканмизда, дегувчилар ҳам топилди. Аммо район партия қўмитаси ходимлари бизларга ҳудудий партия ташкилотларини тузиш кўпгина етилган масалаларни ҳал қилишга кўмаклашишини қунт билан тушунтирдилар. Кўп ўтмай ўзимиз ҳам бунга ишонч ҳосил қилдик.

Ташкилотимизда асосан меҳнат ва партия кексалари ҳисобда туради. Улар катта партиявий ва ҳаётий тажрибага эгалар. Айни пайтда биз ҳар бир квартал аҳолиси қандай муаммоларга дуч келаётганликларини яхши биламиз. Шу сабабли ишни жамоат ташкилотлари — ўртоқлик суди, хотин-қизлар, уруш фахрийлари кенгашлари, уй қўмиталари фаолиятини назоратга олишдан бошладик. Коммунистларимиз мактабларда ишлаётган муаллимлар билан алоқани мустаҳкамладилар. Биз юзага чиқаётган ҳамма масалаларни ўзимиз ҳал қилишга интиляпмиз. Айниқса ёшлар тарбиясига эътиборни кучайтирганмиз. Масалан, ташкилотимиз эндигина тузилган пайтда кварталда тарбияси оғир 13 нафар ўсмир бўлган бўлса, қисқа вақт ичида улар 8 нафарининг тарбиясини тубдан яхшилашга муваффақ бўлдик.

Биз фахрийлар тўғрисида ҳам доимий ғамхўрлик қиляпмиз. Зарур пайтларда уларга ижтимоий таъминот муассасалари орқали моддий ёрдам кўрсатилишида кўмаклашамиз. Кўпинча уларнинг квартираларида бўлиб, дилдан суҳбатлашамиз, ҳасратларини тинглаймиз.

Район партия қўмитаси ёрдамисиз ишни яхши йўлга солиб юбориш қийин эди, албатта. Айни пайтда биз ўзимиз ҳам тез-тез райкомда бўлиб, хоҳлаган масала юзасидан баҳслашамиз, тегишли ёрдам оламиз.

Семинарда эса бошқа ҳудудий партия ташкилотлари қандай ишлаётганлиги билан танишиш ниятидаман. Бу тажрибаларимизни ўртоқлашиш, ишимизни янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

А. Т. Кавицкаянинг умиди пучга чиқмади. Чилонзор район партия қўмитасининг иккинчи котиби М. З. Рябчун турар жойларда ташкил этилган бошланғич партия ташкилотларини қизиқтираётган кўпгина масалаларга батафсил жавоблар берди. У райком ҳудудий партия ташкилотлари таркиби ва иш услубини тубдан ўзгартишга қарор қилганлигини айтди. КПССнинг таянчи, негизи бўлишга даъват этилган бундай бошланғич партия ташкилотларни тузиш зарурлиги XIV район партия конференциясида таклиф қилинган эди. Шу йил август ойида бўлиб ўтган район партия қўмитасининг II пленумида уларни ташкил этишга амалий жиҳатдан киришилди.

— Шуни айтиш керакки, шу йил сентябрь-октябрь ойларида Чилонзор ноҳия Кенгаши ижроия қўмитаси квартал қўмиталарини шакллантиришга ҳаракат қилди. Лекин баъзи жойларда бу иш жамоатчилик фикри ҳисобга олинмасдан шошқалоқлик билан ўтказилди, — деб таъкидлади М. З. Рябчун. — Бунинг оқибатида айрим квартал қўмиталари таркибига ташаббуссиз, аҳоли ўртасида нуфузи йўқ, умуман ташкилотчилик қобилиятларга эга бўлмаган одамлар кириб қолди.

Қатор ҳудудий партия ташкилотларининг таклифига кўра райком ноҳия Кенгашига асосли ҳоллар мавжуд бўлганда, тегишли қўмиталарга ўтказилган сайловларни бекор қилиш тўғрисидаги таклиф билан чиқди. Бу таклиф қабул қилинди. Натижада партия ташкилотлари янги квартал қўмиталарини ошкоралик ва демократия асосида сайлаш учун йиғилишлар, конференциялар ўтказишни ўз зиммасига олди.

Бугун ана шу иш муваффақиятли олиб борилаётганлигини айтиш мумкин. Турар жойлардаги партия ташкилотлари фаолиятига диққат-эътиборнинг кучайтирилиши улар нуфузини оширишга, ички партиявий интизомни мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Натижада ноҳиядаги муаммолар ҳам тезроқ ҳал этиляпти.

Буни семинарда сўзга чиққан шаҳардаги турли ҳудудий партия ташкилотларининг котиблари Е. Н. Гюнсбург, А. Е. Журавлева, М. Х. Пошехонов, Б. Маматқулиев ва бошқалар ҳам таъкидладилар.

Чилонзор ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби О. Ж. Исмоилов семинарга якун ясади.

Г. ЙЎЛДОШЕВА.

***

КИРОВ ноҳия партия қўмитасида бўлиб ўтган бошланғич партия ташкилотлари котибларининг семинарида жумҳурият ҳуқуқ-тартибот органлари бошланғич партия ташкилотлари иш услуб ва шаклларини такомиллаштириш масалалари муҳокама қилинди. Семинарда шаҳар партия қўмитасининг иккинчи котиби Ю. А. Асепков Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичи тўғрисида батафсил гапириб берди ва кўплаб саволларга жавоб қайтарди.

***

АКМАЛ ИКРОМОВ ноҳия партия қўмитасида ўтказилган мактаблар бошланғич партия ташкилотлари котибларининг семинарида ҳам Ўзбекистон Компартияси XXII съезди иккинчи босқичида қабул қилинган ҳужжатлар ҳақида гап борди. Семинар қатнашчилари олдида шаҳар партия қўмитасининг котиби Х. М. Абдураимов нутқ сўзлади.

***

ШУНИНГДЕК, Фрунзе ноҳия партия қўмитасида савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат бошланғич партия ташкилотлари котибларининг, Октябрь ноҳиясида соғлиқни сақлаш муассасалари бошланғич партия ташкилотлари котибларининг, Ҳамза ноҳиясида эса қурилиш ташкилотлари бошланғич партия ташкилотлари котибларининг ушбу масалага бағишланган шаҳар семинарлари бўлиб ўтди.

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ ЯКУНЛОВЧИ НУТҚИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Съезддаги мунозарани баҳолар эканман, биз озиқ-овқат таъминотини нормаллаштириш соҳасида фавқулодда ва узоқ муддатли чора-тадбирларни таклиф қилганимизда ҳаммамиз бунинг, тўғрисини айтганда бутун жамият, ҳокимиятнинг барча тузилмалари, ёпирилиб ҳал қилиши лозим бўлган масала эканлигини тушунамиз. Жумҳуриятлар ўртасидаги озиқ-овқат таъминоти масалалари юзасидан бу йилги битим ҳамманинг куч-ғайратларини бирлаштириши ва вазиятни яхшилик сари тезроқ ўзгартиришни таъминлаши лозим. Бу соҳада кўп иш қилиниши ва айниқса озиқ-овқатни асрашда, тақсимлашда ва уни сотишда тартиб ўрнатиш керак.

Баъзи жумҳуриятлар раҳбарларининг нутқларида маслаҳатлашувлар ва битимни тайёрлаш даврида марказ маҳсулот етказиб беришнинг қандайдир номақбул, оширилган ҳажмларини мажбуран қабул қилдирмоқчи, деган фикр эшитилиб қолди. Ўйлайманки, биз йиғилиб, жумҳуриятлар ўзаро маҳсулот етказиб бериш ҳақида қандай келишган бўлсалар, шундай ёзиб қўямиз. Бир битимга келсалар бас, мен боғловчи восита сифатида қатнашаман. Ҳозир нималар бўляпти ўзи? «Менинг жумҳуриятимга» фойдали бўлган ҳамма нарса қабул қилиняпти, кўпроқ нарса юбориш истаги билдириляпти, жумҳуриятдан жумҳуриятлараро асосда мол етказиб бериш ҳақида гап очилганида, иш бошқача тус оляпти. Ахир, бизнинг иқтисодиётимиз шу қадар кучли ихтисослаштирилганки, бир жойдаги ерларнинг 80—90 фоизида пахта етиштирилса, бошқа жойдаги ерларнинг кўпчилиги дон ва чорвачилик билан машғул. Демак улар ўзаро мол айирбошлашлари керак. Шундай қилмасдан яшаб бўладими ахир! Ёқадими, ёқмайдими ҳақиқий аҳвол мана шундай. Ҳозир биз бу аҳволдан ҳеч қутила олмаймиз. Сиёсатда ҳам, айниқса амалий қарорларда ҳам бундан бошқача йўл тутиб бўлмайди, иложини топмоқ керак.

Битимлар иш асосида шакллантирилади, деб ҳисоблаб, шу гаплар билан чекланмоқчиман. Мазкур масалани бу ерга кўчириш, съездда муҳокама мавзуига айлантиришнинг зарурати йўқ. Аммо биз битимга эришилдими, келишиб олиндими ёки йўқми эканлиги ҳақида ахборот беришимиз керак. Бу ахборот депутатларга аввало ўз жойларига борганларида одамларга, мана биз съезднинг назорати остида мана бундай битим тузилишига муваффақ бўлдик, деб айтиш учун керак.

Кеча биз деҳқончилик соҳасининг вакиллари билан учрашдик, улар ўз масъулиятини англаб турибдилар. Мен съезд декларация қабул қилсин, унда 1991 йил ер муносабатларида, деҳқонларнинг турмушида туб ўзгаришлар йили деб белгилансин, деган таклифни айтдим. Эътироз бўлмади. Шу сабабли таҳрир комиссияси мана шу декларациянинг лойиҳасини тақдим этсин, деб таклиф қиламан.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида фойдаланилмай ётган экинзорларни ҳисоб-китоб қилишга, Советлар ихтиёрида деҳқон хўжаликларига ва ерда ишлашни ҳоҳлаган ҳаммага бериш учун ер фондини вужудга келтириш хусусида шуни айтиш кераккй, жумҳуриятлар билан келишиш учун юборилган ҳужжатлар орасида Президентнинг полизчилик ва боғдорчилик билан шуғулланишни ҳоҳловчи фуқароларнинг илтимосларини қондириш тўғрисидаги фармони ҳам бор. Бу тадбир Советларимиз учун имконият очиб беради ва агар бунга эътирозлар бўлмаса, съезд ўз нуқтаи-назарини айтиши керак, деб ўйлайман. Гарчи бу — жумҳурият ва маҳаллий ҳокимият идораларининг иши бўлса ҳам, бу ерда шу фикрни қайд этиб қўйиш муҳимдир. Вазирлар маҳкамаси ва жумҳуриятларнинг ҳукуматлари шу иш билан бевосита шуғулланишлари лозим.

Ерга хусусий мулкчилик масаласига оид референдум ҳақида. Бир қанча жумҳуриятларда бу хусусда қонунлар қабул қилинган, улар ҳар жиҳатдан ҳам бир-бирига тўғри келавермайди. Россияда — бир хил, Белоруссияда бошқа хил. Болтиқбўйида эса ҳатто ерларни буржуа мулкдорларига қайтариб бериш ҳақида гап боряпти. Аммо буларнинг ҳаммаси — ҳокимият идораларининг қарорларидир. Мен баҳорги дала ишларини эътиборга олиб, референдумни пайсалга солмай ўтказишни таклиф қилдим. Бу ишни барча жумҳуриятларда февралгача туғаллаш лозим. Съезд эса бу хусусдаги ўз фикрини айтиши керак, деб ўйлайман.

Ижроия ҳокимиятининг вазифалари ҳақида. Бу масала юзасидан энг кўп танқидий мулоҳаза, аччиқ бўлса ҳам, аммо ҳаққоний таъналар айтилди, деса бўлади. Хуллас, мунозара ҳокимият тўғрисидаги масала ҳозир бош масала эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилдирди. Шу масалани ҳал қилмай туриб, биз тагзаминли ислоҳотларнинг шу босқичида иқтисодиётдаги, миллатлараро муносабатлар соҳасидаги, жамоат тартибини, қонунийликни мустаҳкамлашдаги бошқа кўпгина муаммоларни ҳал эта олмаймиз.

Ижроия ҳокимиятининг фақат юқори табақасини ислоҳ қилиш, такомиллаштириш йўли билан бу ҳокимиятнинг самарали ишлашига эришиб бўлмаслиги ҳақида маърузада айтилган фикр мунозарада янада ривожлантирилди. Дарҳақиқат, ижроия ҳокимияти бир система бўлиб, унинг ўз қонунлари, ўзига хос ташкилий ва фаолият қоидалари бор. Шу сабабли мен Президент ҳокимияти мамлакатдаги бутун ижроия ҳокимияти системасига таянган тақдирдагина ўз вазифасини бажара олиши ҳақида бу ерда айтилган фикрга тўла-тўкис қўшиламан. Бу ўринда гап Иттифоқ ҳақида бораётганлиги хусусида тўла равшанлик бўлмоғи лозим. Албатта, янгиланган, мустақил давлатларнинг Иттифоқига айлантирилган, ҳуқуқ доираси янгича фарқлаб қўйилган Иттифоқ ҳақида, ҳар ҳолда яхлит давлат ҳақида гап боряпти. Бундай шароитда ижроия ҳокимиятининг ягона системаси бўлиши лозим. Умумиттифоқ бозори парча-парча қилиб ташланадиган бўлса, ижтимоий-иқтисодий тараққиёт бўлмайди, аммо ижроия ҳокимият занжиридаги ҳалқалар бир-биридан ажратиб юборилган, унинг барча ҳалқалари бир-бири билан узвий равишда боғланмаган тақдирда ҳам ижтимоий-иқтисодий тараққиёт бўлмайди.

Бу нарса ҳаммамизга равшан бўлиши керак ва мамлакатдаги ижроия ҳокимияти системасини ташкил этиш пайтида шунга асосланмоғимиз керак. Иттифоқнинг ва жумҳуриятларнинг мустақиллиги қоидасини амалга ошириш асосида иттифоқни Федератив давлат тарзида сақлаб қолишга умуман қарши бўлган кишиларгина бунга қарши бўладилар, деб ҳисоблайман. Буни мен мунозара чоғида пайқаб олган эдим. Мана шундай диалектик боғланиш бўлиши керак.

Миллатлараро муносабатлар муаммоси ҳақида. Мазкур масалалар бу ерда, съездда жуда ўткир қилиб қўйилди — умумий тарзда ва айрим жумҳуриятлардаги, энг қайноқ можароли жойлардаги аҳвол ҳақида гапирилди. Съездга ва Президентга юборилган хатлар ва мурожаатномалар, бўлиб ўтган ва режалаштирилаётган суҳбатлар ҳам аксарият ҳолларда айни шу мавзу билан боғланган.

Барча масалалар хусусидаги фикрлар бир жойдан чиқяпти, деб айта олмайман. албатта, аммо асосий масалада умумий ёндашув аниқ кўриниб турибди. Одамларимизнинг кўпчилиги Иттифоқни сақлаб қолиш ва айни вақтда уни янгилаш тарафдоридир, биз буюк мамлакат бўлиб қолишимиз, барпо этилаётган янги дунёнинг тиргакларидан бири бўлишимиз тарафдоридир. Шу билан бирга, биз инсонни, оилани, шахс ҳуқуқларини ҳимоя қила олмаганимиздан асло қаноатланмаслик туйғусини яна бир бор сездим. Мана шундай вазиятни тузатиб олиш керак, бу вазият учун марказ ҳам, у билан бирга турли даражада жумҳурият, маҳаллий идоралар ҳам масъулдирлар. Биз ўзаро баҳамжиҳат ҳаракат қилсак, муштарак манфаатларга асосланиб, бир ёқадан бош чиқариб куч-ғайрат сарфласаккина бу вазиятни тузатиб олиш мумкин. Биринчидан, инсон ҳуқуқлари ҳамма нарсадан юқори туриши керак, иккинчидан ҳар қандай баҳсли масалани бошқа халқнинг ҳисобига ҳал этиб бўлмайди.

Айни шундай масалаларни ҳал этиш жуда ва жуда қийинлигини айтиб ўтишим керак. Гапимга ишонинглар.

Литва, Латвия, Эстониядаги воқеаларнинг бориши бизни ғоят ташвишга солмоқда. Шу жумҳуриятларда неча ўн йиллар яшаб, уларнинг иқтисодиётини ва маданиятини ривожлантиришга шак-шубҳасиз ҳисса қўшган одамларнинг анчагина қисми энди жумҳурият фуқаролигидан маҳрум этилаётган бўлса, бунга нима деб бўлади. Бу ҳеч қандай конституцияларга ва қонунларга, шу жумладан инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро ҳужжатларга тўғри келмайди.

Биз бу масалаларга равшанлик киритишимиз керак. Болтиқбўйи жумҳуриятлари қарийб ярим асрдан буён ССЖИ таркибида турибдилар. Бу ҳол, шубҳасиз, улар билан бошқа жумҳуриятлар, умуман Иттифоқ ўртасида ўзаро мажбуриятларнинг — иқтисодий ва сиёсий мажбуриятларнинг, фуқаролик масалалари билан, одамларнинг турмуши билан ва баъзи ҳолларда ҳудудий муаммолар билан боғланган мажбуриятлар мажмуини келтириб чиқаради. Ҳатто халқнинг ҳоҳиш-иродасини аниқлашга интилиб ҳам кўрмай, вужудга келган алоқаларнинг бутун мажмуини ана шундай, йўл-йўлакай, бир варакайига узиб ташлаш тўғрилигига бизни ҳеч ким ва ҳеч қачон ишонтира олмайди. Шу боисдан ҳам мен референдум ўтказишни таклиф қилдим, шу референдум давомида ҳар бир фуқаро бу масалага ўз муносабатини билдиради.

Съездда ўртоқ Мошняга сўзга чиқди. Мен у билан ва молдовалик бошқа халқ депутатлари билан учрашганман. Бугун мажлисдан кейин шу жумҳуриятдан келган депутатлар билан учрашишни назарда тутяпман. Бу ерда ҳам ҳаддан ташқари қалтис вазият вужудга келганини ҳаммамиз биламиз. Бинобарин, кишиневлик, днестрбўйилик ўртоқларнинг, гагауз халқи вакилларининг далилларини тинглаганда бир адолатсизлик иккинчисини, униси яна бошқасини келтириб чиқаради, деган фикр беихтиёр хаёлга келади. Воқеаларнинг шу занжири муқаррар равишда вазиятни баттар кескинлаштиришга, душманликни кучайтиришга, каттароқ кулфатга олиб боради. Шу боисдан ҳам биз аввал бошданоқ жумҳурият вакилларининг диққат-эътиборини пухта ўйланмай қабул этилган, фуқароларнинг қандайдир бир қисми ҳуқуқларини бузган қарорлардан мардона воз кечиш зарурлигига қаратган эдик.

Барча фуқароларнинг нормал яшаши учун кафолатлар яратилса — энг муҳим сиёсий муаммоларни ҳал қилиш учун шарт-шароит ҳам бўлаверади. Бу муаммони ҳал этиш мумкинлигига ишончим комил, у ҳали одамлар ўртасидаги ғанимлик бартараф этиб бўлмайдиган даражадаги ўткирликка етиб борган эмас. Жумҳуриятда молдованлар ҳам, руслар ҳам, украинлар ҳам, гагаузлар ҳам, греклар ҳам яшайдилар. Улар учун муштарак бўлган муаммоларни шундай ёндашувлар асосида ҳал қилиш кераккй, Молдованинг Иттифоқ таркибидаги мустақил жумҳурият сифатидаги ҳудудий яхлитлиги сақланиб қоладиган бўлсин.

Тоғли Қорабоғдаги аҳвол ҳамон кескин ва қалтис бўлиб турибди. Бундан аввалги съездлар, Олий Совет, кўпдан-кўп комитетлар ва комиссиялар шу масала билан шуғулланишди. Бу масала Президент ва ҳукуматнинг доимо диққат марказида турибди. Ҳар ҳолда, ССЖИ Олий Кенгашининг янги таркибига ўзининг дастлабки мажлисларидаёқ бу масалага қайтишни топшириш тўғри бўлар. Ўйлайманки, Федерация Кенгаши янги ваколатларни эътиборга олиб, бу масала билан шуғулланади. У ерда конституциявий тартиб-қоидалар тикланиши лозим. Бу соҳада нормал турмушни, фуқаролар тинчлигини тиклаш учун амалий шарт-шароит бор.

Жанубий Осетия мухторияти билан боғлиқ воқеалар ҳақида. ССЖИ Олий Кенгашининг Грузия раҳбариятига ва мазкур мухториятга, шу халқларга мурожаатномасини тўғри деб ҳисоблайман. Ишни қатъий талаб қўйиш воситаси билан ҳал қилиб бўлмайди. Бир-бирининг фикрини тушунишга ва бир-бирининг раъйига қарашга интилмоқ керак. Президент сифатида бу ерда фуқароларнинг ўткир можароси чиқишига йўл қўймасликни ўз вазифам деб ҳисоблайман.

Ҳозир мен миллатлараро муносабатлар билан боғлиқ бўлган бошқа барча муаммоларга тўхтала олмайман. Фақат шуни таъкидлаб ўтмоқчиман: вазият айниқса кескин тус олган, давлат хавфсизлигига ва одамларнинг ҳаётига жиддий хавф туғилган жойларда фавқулодда ҳолат жорий қилишга ёки Президент идора усулини тадбиқ этишга тўғри келади. Бундай ҳолда Президент бутун масъулиятни ўз зиммасига олишига тўғри келади, менинг бир фикрга келиш ва биргаликда ҳаракат қилиш йўлидаги интилишларим иноқликка олиб келмаган тақдирда шундай бўлади. Аччиқ тажрибани ва съезддан аввал ва съезднинг ўзида Президент шанига айтилган таъналарни идрок этиб, шундай хулосага келяпман.

Иттифоқ шартномасини тузиш истиқболига келганда шуни айтиш керак: съезд бу масалага қайтади. Бироқ бу ерда кўпгина депутатлар киритилган лойиҳани қўллаб-қувватлашларини ҳам айтганликлари, уни қабул этмасликларини ҳам билдирганликлари сабабли ўз фикримни айтиб ўтмоқчиман. Назаримда, биз ҳаммамиз у ёки бу томон фойдасига ҳаддан ташқари қатъий, душвор баёнотлардан воз кечишимиз фойдали бўлади. Биз катта йўлни босиб ўтдик, мен бу гапни шу мавзуда оғзаки ва ёзма саволлар берган кишиларга гапиряпман. Биз мустақил жумҳуриятларнинг декларациялари, жумҳуриятлар вакилларининг маслаҳатлашувлари, Федерация Кенгашидаги муҳокама, ССЖИ Олий Кенгашидаги кетма-кет ўтказилган муҳокама, илмий мунозаралар орқали Иттифоқ шартномасининг ҳозирги лойиҳасига эришгунча катта йўлни босиб ўтдик. Бу мураккаб муаммо бутун жамиятда муҳокама қилинмоқда. Иттифоқ шартномасининг ҳозирги лойиҳаси — бюрократиянинг маҳсули, деб ҳисоблаш мана шу машаққатли жараёнда қатнашган барча кишиларнинг обрўсига доғ тушириш бўлур эди. Иш давом этмоқда, ҳар бир жумҳуриятдан мухтор вакилларнинг гуруҳлари тузилган,

Съезд мамлакат турмушининг мана шу туб масаласи хусусидаги ўз фикрини айтишини жамият кутиб турибди.

Сўзимни тамомлар эканман, Съезд Олий ижроия ҳокимиятининг тузилишини ўзгартириш тўғрисидаги, тартиб ўрнатиш ҳақидаги, озиқ-овқат таъминотини яхшилашга, иқтисодиётни барқарорлаштиришга оид энг зарур чора-тадбирлар тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлайди, деб ишонч билдирмоқчиман.

Кеча мен деҳқонларнинг вакиллари билан суҳбатлашдим ва қуйидагиларни айтдим. Бизнинг таклифларимиз қай тусда бўлмасин, кўпинча уларга қаршилик қилинмоқда. Иттифоқ шартномаси ва ваколатларни фарқлаб қўйиш асосида ижроия ҳокимиятини чуқур қайта қуриш кераклигини қатъий қилиб айтдик ва исботладик, бу бизнинг эътиқодимиздир. Бизни, шу ишни пайсалга соляпсизлар, қатъиятсизлик қиляпсизлар, мана шундай вақтда ҳокимиятнинг фалаж бўлиб қолишига йўл қўйиб бўлмайди, деб танқид қилишган эди. Пировард натижада биз ҳаммасини чамалаб кўриб, шундай қилишга қарор бердик. Энди яна ўша нотиқлар бизни танқид қиляпти. Бу — бетайинликдан, сиёсий найрангдан дарак беради. Бундан бошқа гап йўқ.

Биз ижроия ҳокимиятининг фалажлигини бартараф қилишимиз керак. Халқ ҳаракат қилишимизни, тартибни, барқарорликни, ислоҳотлар режаси амалга оширилишини кутмоқда. Таклиф этилган чора-тадбирларни синчиклаб кўриб чиқиш — қайта ишлаб пухталаштириш, бойитиш, эҳтимол, бирор нарсани олиб ташлаш керакдир, аммо, албатта, бир қарорга келиниши лозим. Киритилган таклифларни съезд қўллаб-қувватлайди, деб умид қиламан.

Ўртоқлар! Вазият хусусида биз бу ерда таққослаб кўрган фикрларга, ўртага ташланган ва ҳали ўрганилиб, умумлаштириладиган таклифларга асосланиб шундай дейиш мумкин: ишнинг якунида биз инқирозга қарши дастурни, ҳозирги пайт талабларига мос келадиган реалистик ҳаракат дастурини қабул этишга эришамиз. Бинобарин мен баъзи нотиқларнинг тош отишларига қўшилмайман, ҳолбуки бундайлар орасида раҳбар ўртоқлар ҳам бўлди. Кечагина улар бир анжуманда муайян мавқени қабул этган, уни ёқлаб овоз берган, тўлдирган, ўзгартирган бўлсалар, бугун улар бундан воз кечмоқдалар. Бу босқичда бир мавқеда турмаслик, бир-бирини турткилаш ҳеч қандай наф бермайди.

Биз ўзимиз танлаб олган йўлда ҳаракат қилавеҳишимиз керак. Бу — тўғри йўл. Бу—социалистик истиқбол доирасидаги йўл бўлиб, мулкчилик муносабатларини чуқур ислоҳ қилиш орқали одамларни қудратли рағбатлантириш омилларига эриштиради, турмушнинг янги шаклларига, янги корхоналарга, бозор муносабатларига олиб боради.

Жуда катта иш қилиниши лозим. Хўш, буёғи нима бўлади. Ҳамма босқичлардан ўтиб ҳал қилувчи маррага етиб борганимизда яна мавқени ўзгартира бошлаймизми?

Йўқ! Бутун кучни бир ерга тўплаб, масъулиятни зиммага олиш ва олға бориш керак. Эҳтимол, биз бирон нарсанинг уддасидан чиқа олмасмиз, эҳтимол бирон масалада янглишармиз, аммо асосий масалада биз энг ҳал қилувчи довонга яқинлашиб келдик, ундан ошиб ўтсак, бутун жамиятимизни социалистик негизда янгилаш йўлига чиқиб оламиз.

Бўлиб ўтган фикрлашувлар мени шунга ишонтирмоқдаки, биз инқироз вазиятидан қутулишнинг амалий режасини ишлаб чиқиб, амалга оширишга қодирмиз. Шу билан бирга, сусткашлик қилиш учун вақтимиз йўқлиги ҳам равшан. Ҳамма вақт ўтиб бўлди. Биз ҳаракат қилишимиз ва бир кунни ҳам бой бермай, фаолиятимизнинг тусини ва бутун системасини қатъиян ўзгартириб, ҳозироқ ҳаракат қилишимиз лозим. Демак, янги тузилмаларгина эмас, вазифалар юкини ўз гарданига оладиган ва мамлакат олдида пайдо бўлган вазифаларни — Президент ҳокимияти даражасида ҳам, жумҳуриятларда ҳам, жойларда ҳам, меҳнат жамоаларида ҳам, умуман жамиятда ҳам ҳал этишга чинакамига киришадиган янги одамлар ҳам керак.

Долзарб мавзу

ОҚ ЙЎЛ СИЗГА, ЎЗБЕКИСТОНЛИКЛАР!

Ўзбекистон ССЖ Президентининг яқинда эълон қилинган «Жумҳурият ёшларини ҳарбий хизматга чақириш ва уни ўташни такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги Фармони қизғин кутиб олинди

Президентнинг мазкур Фармони қандай бажарилмоқда?

ЎзТАГ мухбири Т. БОТИРБЕКОВ Ўзбекистон ССЖ ҳарбий комиссари генерал-майор В. Н. МАҲМУДОВ билан учрашди.

— Президентнинг мазкур Фармонини бажариш мақсадида жумҳурият ҳукумати қарор қабул қилди, унда қарорни рўёбга чиқаришнинг аниқ тадбирлари белгилаб берилган. Биринчидан, қарорнинг шу йил кузидан бошлаб Ўзбекистон ССЖ ҳудудидан ташқарида жойлашган ҳарбий-қурилиш қисмларига жумҳуриятимиз ёшларини чақиришни тўхтатиш тўғрисида айтилган қисмига алоҳида эътибор берамиз. Иккинчидан, ҳарбий комиссариатлар тинч вақтда ҳарбий хизмат вазифаларини бажараётган чоғида ҳалок бўлганларнинг армияга чақириладиган укаларини ҳисобга олди ва улар ҳарбий хизматдан озод қилинадилар. Ўзбекистон ССЖ Президенти Фармонининг бу қоидаси ССЖИ Қуролли Кучлари бош штабида ишлаб чиқилди ва қонун кучига кирди.

Учинчидан, Ўзбекистон ССЖ ижтимоий таъминот вазирлиги муддатли хизматга чақирилган, машқлар натижасида ногирон бўлиб қолган ҳарбий хизматчиларга, шунингдек муддатли хизмат муддатини ўтаётган даврда ҳалок бўлганларнинг оилаларига қўшимча ҳақ тўлашни ҳисобга олиб, пенсия миқдорини қайтадан кўриб чиқди, жумҳурият ҳукумати эса бунга қўшимча маблағ ажратди.

Энди бундай тоифадаги ногиронларга тўланадиган пенсиялар қуйидагича: биринчи гуруҳ ногиронларга 245 сўмгача, иккинчи гуруҳ ногиронларга 180 сўмгача, учинчи гуруҳ ногиронларга 80 сўмгача пенсия тўланади. Муддатли хизмат муддатини ўтаётган даврда ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилалари пенсияларига унинг қарамоғида бўлган меҳнатга лаёқатсиз оиланинг ҳар бир аъзосига ойига 30 сўм миқдорида қўшимча нафақа тўланади.

Ўзбекистон ССЖ Соғлиқни сақлаш вазирининг қўшимча ўринбосари лавозими жорий этилди, Қорақалпоғистон Соғлиқни сақлаш вазирлигида, вилоят ижроия қўмиталари ва Тошкент шаҳар ижроия қўмитасининг соғлиқни сақлаш бўлимларида чақирув ёшига етмаган ва чақирув ёшидаги йигитларнинг соғлиғини мустаҳкамлашга, чақирув комиссияларида қатъий тиббий назорат бўлишини таъминлашга доир ишларни ташкил қилиш учун яна биттадан ўрин бериш назарда тутилган. Чақирув комиссияларининг шифокорларига у ерда ишлаш вақтида асосий маошига 30 фоиз қўшимча ҳақ тўланадиган бўлди. Йигитларнинг саломатлигига кўра ҳарбий хизматга лаёқатлилигини қўшимча равишда чегаралаш рўйхати ишлаб чиқилди.

— 1990 йилда ёшларнинг кузги чақириғи қандай ўтаяпти? У баҳорги чақириқдан нимаси билан фарқ қилади?

— Кузги чақириқ ССЖИ Вазирлар Кенгаши билан Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг қарорлари асосида ўтказилмоқда.

Бу галги чақириқ пайтида армияга қарши кайфиятлар кучаймоқда, уни матбуотда оммавий равишда танқид қилишмоқда. Армияга қарши кайфият ёшлар ўртасида кучайиб кетди, чақирилувчиларнинг ноҳия ва вилоят комиссияларига келишдан бош тортиш ҳоллари бўлмоқда, уларни қўшинларга жўнатиш ҳам анча қийинлашди.

Ҳарбий хизматга чақирилганлар ва уларга ҳамроҳлик қиладиган кишилар бугунги кунда вилоятлардаги йиғилиш пунктларида команда қаерга ва қандай транспорт билан жўнаб кетиши ҳақида тўла маълумот оладилар. Одатда армияга чақирилганлар тантанали вазиятда кузатилади.

Ноҳия ва вилоят комиссияларининг ишида Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари, шунингдек ноҳия, шаҳар ва вилоят кенгашларининг депутатлари қатнашмоқдалар.

Кўпгина командаларни жамоат ташкилотларининг вакиллари хизмат жойигача кузатиб қўйишмоқда. Бугунги кунда ҳамроҳлик қилувчи кишилар армияга чақирилган йигитларимиз билан Москва, Оренбург, Челябинск, Свердловск, Пермь, Ленинград ва бошқа шаҳарларга жўнаб кетишди.

Бизда олиб борилаётган ишларга қарамай, Октябрь, Чилонзор, Собир Раҳимов, Ҳамза, Акмал Икромов ноҳияларида, Фарғона вилоятининг қатор ноҳияларида армияга чақириш ишларининг аҳволи ҳали ҳам яхши эмас.

— Ҳарбий комиссариатларни ўзбек тилини ва мазкур жойларда яшаётган бошқа кўпчилик аҳоли тилини биладиган кадрлар билан мустаҳкамлаш юзасидан қандай ишлар олиб борилмоқда?

— Ҳозир Ўзбекистон (Туркистон ҳарбий округи)га ишга юборишни сўраб ҳарбий комиссариатга мурожаат этган ҳарбий хизматчилар ҳақидаги маълумотларни тўпляяпмиз ва умумлаштиряпмиз. Бундай кишилар ҳарбий комиссариатлардаги бўш ўринларда ишлаш учун номзодлар қилиб олинмоқда. Умуман бу йўналишдаги ишлар режали бормоқда. Кадрларни синаш йўли билан танлаяпмиз ва уларни Ўзбекистон ССЖ шаҳар, ноҳия ҳарбий комиссариатларига тақсимлаяпмиз.

— Ўзбекистондан чақирилган йигитлар хизмат қилаётган ҳарбий қисмларни оталиққа олиш қандай ташкил этилган?

— Бу муҳим йўналишда жуда катта иш олиб борилмоқда. Чунки йигитларимиз мамлакатимизнинг барча минтақаларида хизмат қилишади. Баъзи ҳарбий қисмларда хизмат қилаётган йигитларимиздан ташвишли хатлар келаётгани, гоҳида эса жамоаларда юзага келган вазият ҳарбий хизматчиларни ўз қисмини ўз хоҳишича ташлаб кетишга мажбур этаётгани сир эмас.

Бу йил фирқа, шўро идоралари, жамоатчилик ва ота-оналарнинг комиссиялари йигитларимиз хизмат қилаётган ерга етмиш мартадан кўп боришди. Улар жангчиларнинг хизмат шароити энг ёмон бўлган фактларни аниқлаш учун у ерларга боришган эди. Сафар чоғида комиссияларнинг аъзолари бор турмушни ўз кўзлари билан кўриш имкониятига эга бўлдилар, ўзбекистонлик жангчиларнинг турмуши, жанговар ишлари билан танишдилар. Қисмларнинг қўмондонлигига аскарлар ҳамда сержантларни ватанпарварлик ва байналмилал руҳда тарбиялашда катта ёрдам кўрсатилди. Ўзбекистонликлар ўзбек тилидаги китобларни, миллий ўйинлар, совға салом буюмларини жангчиларга туҳфа қилиб олиб боришди.

Жумҳурият санъаткорлари, телекўрсатув ва радио ходимлари баъзи округларда бўлишди.

Ҳозир Ўзбекистон ССЖ Президентининг Фармонига ва жумҳурият Вазирлар Кенгашининг қарорига мувофиқ деярли ҳамма ҳарбий округ ва флотлардаги бир қанча ҳарбий қисмлар билан Ўзбекистон ноҳиялари, шаҳарлари ва вилоятлари ўртасида бевосита оталиқ алоқалари ўрнатилган. Бу иш жумҳуриятимизнинг Фарғона, Наманган, Бухоро вилоятларида яхши ташкил этилган ва унумли олиб борилмоқда.

— Кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай, армияда ҳали ҳам ҳуқуқбузарликлар бўлмоқда, ўзаро муносабатларда уставга риоя этилмаяпти.

— Албатта, армиямизнинг бугунги аҳволи жамиятимизнинг аҳволидан унча фарқ қилиши мумкин эмас. Бу бор гап. Ҳаммамиз ўз ишимизда шундай ҳолатни доимо ҳис этаяпмиз. Болтиқбўйи, Молдова, Грузия, Арманистонда қабул қилинган ғайриқонуний ҳужжатлар маълум даражада армияда нохуш ҳолатлар пайдо бўлишига кўмаклашмоқда.

Аскарларимиз ва офицерларимиз жамиятимизнинг бир ажралмас бўлагидир, уларни 18-20 йил мобайнида тарбиялаб, кейин армия хизматига жўнатамиз. Жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар кўпайишининг ўзаро боғлиқлигини тушуниш учун баъзи рақамларни келтирмоқчиман. Мамлакатимизда жиноят содир қилаётган ҳар етти кишининг бири балоғатга етмаган, ҳар беш кишининг бири 18-24 ёш оралиғидадир, яъни у армияга чақириладиган ёшга етган. 1989 йилда 27 минг нафар балоғатга етмаган ёшлар суд ҳукмига мувофиқ жазо муддатини ўтадилар, 11 минг кишининг иши тергов қилинди, 100 мингдан ортиқроқ киши устидан чиқарилган ҳукмнинг ижроси кечиктирилди. Жумҳуриятимиз учун ҳам бундай манзара ўзига хос бўлиб қолди. Ана шу ёшларнинг кўпчилиги армияга бормоқда. Мана шунинг учун ҳам аскарларнинг бир-бирини маънавий ҳақорат қилиш ҳоллари тўхтамаяпти.

ССЖИ Президенти ва Иттифоқ ҳукумати мамлакатда, Қуролли Кучларда юзага келган вазиятдан келиб чиқиб, бундай нохуш ҳолларнинг олдини олишга қаратилган бир қанча қонун ҳужжатларини қабул қилди: ССЖИнинг «Фуқаролар ҳуқуқларини камситаётган давлат бошқарув идоралари ва мансабдор шахсларнинг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш тартиби тўғрисида»ги 1989 йилги Қонуни, ССЖИ Президентининг «Ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ва ҳуқуқий ҳимоя қилишни кучайтиришга доир баъзи тадбирлар тўғрисида»ги Фармонлари ва бошқалар шулар жумласидандир.

Ҳарбий прокуратура шахснинг қонуний манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ҳарбий хизматчиларнинг ҳуқуқларига риоя этиш юзасидан курашни кучайтириб юборди.

ССЖИ вазирлар Кенгаши шу йилнинг март ойида жиноятчиликка ва унинг уюшган усулларига қарши курашга доир долзарб тадбирларнинг умумиттифоқ дастурини маъқуллади. Унда бизнинг ҳарбий масалаларимиз ҳам тилга олинган,

Ўзбекистон ССЖ ҳарбий комиссариати ҳалок бўлганларни бирма-бир ҳисобга олаяпти. Ҳар бир ҳодиса юзасидан шўро ва фирқа фаоллари билан биргаликда ҳарбий қисмларга комиссия жўнаб кетмоқда, ҳарбий хизматчилар ҳалок бўлишининг ҳақиқий сабабларини тасдиқлаш учун прокуратураларга сўров юборилмоқда.

— Армия ёшига етмаганларни тайёрлаш борасида Ўзбекистон ССЖ ҳарбий комиссариати олдида қандай муаммолар турибди?

— Энг муҳими шундаки, ҳарбий комиссариатларда ишлайдиган одамлар етишмайди. Чақириқ ишлари жуда оғир кечаяпти, ҳамма офицерлар шу ишга жалб этилган, мактабларда, техникумларда эса тарбия ишлари билан шуғулланадиган одам йўқ.

Бизни ўқув юртлари хизматга чақириладиган ёшларни тайёрлайдиган муаллимлар билан таъминланмаганлиги ташвишга солмоқда. Уларни ҳарбий билим юртларида тайёрлаш керак бўлур эди.

Ўқув-моддий базасини тубдан яхшиламасдан туриб, хизматга чақириладиган ёшларни тарбиялаш ишлари самарадорлигини ошириш ҳақида ўйлаб бўлмайди. Ҳозирча ўқув юртларининг отиш тирлари билан таъминланиши 61 фоизни ташкил этади. 190 та ўқув юртида умуман ҳарбий таълим хоналари йўқ.

Яна бир нарсани айтмоқчиман: таълим беришнинг якунловчи босқичида ёшларни ўқув— Дала йиғинларига тўплаш жуда қониқарсиз бўлмоқда.

Назаримизда, бундан қутилишнинг иложи шундай: пионер лагерларидан фойдаланиш, улар ҳузурида ўқув жараёнини таъминлаш учун зарур базани вужудга келтириш керак.

Бундан ташқари, ёшларни армия хизматига тайёрлашда рус тилига аҳамият бериш керак. Рус тилини билмасдан хизмат қилиш оғир бўлади. Мазкур муаммони ҳал этмай туриб, хизматга чақириладиган ёшларни тарбиялаш сифатини яхшилаш тўғрисида гапириш ҳам мумкин эмас. Ҳозирча, жумҳуриятимизда ана шу муаммонинг ечилиши оғир кечмоқда.

Ҳар йили, рўйхатга олиш чоғида, рус тилини яхши билмайдиган ёки умуман уни билмайдиган кўплаб йигитлар аниқланмоқда. Айниқса, Қорақалпоғистондан, Хоразм, Сирдарё, Қашқадарё вилоятларидан қўшинларга юборилаётганлар орасида бундайлар кўп.

Хизматга чақирилувчи ёшларни жисмоний тайёрлаш ва чиниқтириш ишларини яхшилаш муаммоси ҳам ҳал этилмаган. Спорт қўмиталари, халқ маорифи идоралари ёшларнинг хизматга жисмоний жиҳатдан тайёргарлик даражасини юзаки таҳлил этишмоқда, унинг яхшиланишига таъсир кўрсатишмаяпти. Биз кўпинча ўзимизни рақамлар билан «овутиб келаяпмиз», чақириқ ёшидаги ҳар 10 йигитнинг тўққизтаси ГТО нормативларини топшириб, қўшинларга кетаяпти, деб хурсандчилик билан хабар қилаяпмиз. Текшириш чоғида эса хизматга чақирилган йигитлар уч километрга ҳам чопа олмайдилар, 50 метр масофага сузиб бора олмайдилар, бошқаларини айтмай, қўя қолай. Натижа эса бутунлай бошқача бўлиб чиқмоқда: ёшларнинг атиги 25—30 фоизигина ГТО нормативларига бардош бераяпти.

— Владимир Носирович, бўлажак жангчиларга нималарни айтишни хоҳлардингиз?

— Хизмат қилаётган, хизматга жўнаб кетиши керак бўлган ўзбекистонлик жангчилар шўро аскари деган юксак номни шараф билан оқлашларига, умумий хонадонимиздаги тинчлик ва осойишталикни яхши ҳимоя қилишларига ишонгим келади.

ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ — ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

20 декабрь куни Тошкентда Ўзбекистон автомотоҳаваскорлари кўнгилли жамияти марказий кенгашининг пленуми бўлиб ўтди.

Кўнгилли жамият кенгашлари ва ташкилотларининг шахсий транспорт воситалари ҳайдовчилари йўл ҳаракати ҳавфсизлигини таъминлаш борасида олиб бораётган ишлар билан боғлиқ муаммолар, шунингдек ҳайдовчилар тайёрлаш сифатини яхшилаш масалалари муҳокама қилинди.

— Жумҳурият йўлларида авариялар юз беришининг кўпайиши жиддий ташвиш уйғотмоқда, — деди автомотоҳаваскорлар кўнгилли жамияти марказий кенгашининг раиси В. Қосимов. — Бизнинг кенгаш йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш мақсадида Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси билан биргаликда шахсий транспорт ҳайдовчилари авариялар содир этишининг олдини олиш юзасидан қўшимча тадбирлар ишлаб чиқди. Биз йўллардаги ҳаракат ҳавфсизлигини, сиз билан бизнинг хавфсизлигимизни таъминлаш мақсадида олиб борилаётган бу ишни янада такомиллаштириш ниятидамиз.

(ЎзТАГ).

ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

ОКТЯБРЬ НОҲИЯСИНИНГ ҚОРАТОШ ДАҲАСИДА ЯНА БИР ОСМОНЎПАР БИНО ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ.

58 оилага мўлжалланган янги уйга бахтиёр оилалар кўчиб киришяпти. Ички ва ташқи томони замонавий усулда қилиб безатилган бу ўн икки қаватли бинони 12-трестнинг 50-қурилиш бошқармасига қарашли Александр Лунькин етакчилик қилаётган бригада жамоаси бунёд этди. Бино лойиҳасини «Ташгипрогор» институти хизматчилари чизиб беришган.

Шахсий фикр

ЖАСУРОНА КАСБГА ТАЙЁРЛАЙЛИК

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА Тил ҳақидаги Қонуннинг қабул қилиниши, кўп соҳаларда бўлгани каби халқ таълими ишларда ҳам ўз аксини топаётир.

Истеъфодаги зобит офицер қолаверса, ўзбек халқининг вакили сифатида бир масала мени анчадан буён қаттиқ ўйлантириб келади: у ҳам бўлса ўзбек зобитларининг жуда камлиги. Бу масалага Давлат нуқтаи назаридан қаралаяптими? Ишонч билан, дадил, ҳа деб жавоб бериш мумкин. Лекин уни қўллаб-қувватлашга келганда эса...

Оддий мисол: жумҳуриятимиз пойтахтида бир эмас иккита махсус мактаб фаолият кўрсатяпти. Бу мактабларнинг асосий вазифаси маҳаллий миллат ёшларига ҳарбий хизмат сирларини ўргатиб олий ҳарбий билим юртларига тайёрлашдан иборат. Шу имкониятдан самарали фойдаланишга етарли эътибор беряпмизми? Шу мактабларни бир йилда битирган ёшларнинг қанчаси олий ҳарбий билим юртларида ўқишни давом эттиришяпти? Ва ўқишни охиригача етказишяптими, бу билан қизиқяпмизми? Яқинда жумҳуриятимиз Президенти ҳам шу масала хусусида алоҳида тўхталди. Ўзбек йигитларидан кўплаб зобитлар таркибини тайёрлаш мақсадида танлаш ва уларни ҳарбий ўқув юртларига юбориш юзасидан собитқадамлик билан иш олиб бориш зарурлигини таъкидлади.

Дарвоқе, зобитлар сонини кўпайтиришни биргина махсус мактаб уддалай оладими? Йўқ, албатта. Бунда асосий эътибор ўрта мактабларга қаратилмоғи даркор. Бизда бошланғич ҳарбий таълимни ўқитишга жиддий аҳамият берилмас экан, муваффақиятга эришиб бўлмайди. Хўш, ҳозирги вақтда, мактабларда бошланғич ҳарбий тайёргарлик қай йўсинда олиб бориляпти? Олиб борилаётган машғулотлар шу кун талабига жавоб берадими?

«Аланга тутунсиз бўлмайди» деганларидек, бошланғич ҳарбий тайёргарликда ҳам талайгина муаммолар, камчиликлар мавжуд. Мана шу камчиликлар ва муаммоларни ошкора айтилмасдан туриб бартараф этиб бўлмайди. Ҳозирги шароитда армиядаги штатларнинг қисқариши туфайли заҳирага бўшатилаётган ёш зобитларнинг мактабларда бошланғич ҳарбий тайёргарлик раҳбари сифатида ишлашга мойиллиги йўқлиги ҳам ишга салбий таъсир этяпти. Айниқса, қишлоқ мактабларида кадрларнинг етишмаслиги оқибатида бу соҳага умуман алоқаси йўқ одамлар «мендан ўтгунча» қабилида иш олиб боришяпти. Ахир уларнинг махсус малакаси, тажрибаси бўлмай туриб қандай қилиб ёшларга мураббийлик қила олади. Тўғри, баъзилар «ҳамма ҳам зобит бўлиши шартми?», дейиши мумкин. Лекин бир нарсани унутмаслик даркор: кўпгина қишлоқ мактабларида аҳвол шу даражага етганки, ёшлар ҳатто оддий аскар бўлиб хизмат қилишга ҳам тайёр эмас. Бу борада шаҳримиз мактабларидаги ишларни ҳам бирдек яхши деб бўлмайди, албатта.

Бундан ташқари, кўп мактабларда бошланғич ҳарбий тайёргарлик хоналари ўқув қуроллари билан етарлича таъминланмаган. Ўқув хоналарининг етишмаслиги оқибатида бошланғич ҳарбий тайёргарлик хоналари умумий бўлиб бор ўқув қуроллари, кўргазмалар тартибсиз ҳолда сақланади. Бу ҳам бошланғич ҳарбий тайёргарлик дарсларини ўтказишда салбий таъсир кўрсатяпти. Кузатишлардан шу нарса маълум бўлдики, жумҳуриятимиз Иттифоққа кўплаб йигитларни ҳарбий хизматга етказиб берадиганлар қаторида туради. Шулардан 70—80 фоизи қишлоқлардан чақирилганлардир. Кейинги вақтларда ошкоралик кенг тус олиб армиядаги баъзи тартибсизликлар ҳақида очиқ-ойдин ёзиляпти. Гоҳида турли сабаблар билан йигитлар қурбон бўлишяпти. Бу ҳам ўз навбатида ёшларнинг зобитлик касбини танлашларида салбий таъсир кўрсатяпти.

Асосий камчиликларимиздан яна бири ёшлар ўртасида ватанпарварлик руҳидаги тарбиянинг сусайиб кетганлигидир. Фахрланишга арзийдиган талай қаҳрамонларимиз бор-у, афсуски, уларнинг кўрсатган жасоратини ёшларимиз онгига етарли даражада сингдира олмаяпмиз. Қолаверса, пахта яккаҳокимлиги даврида келажак авлоднинг соғлом вояга етишига етарли эътибор бермадик.

Шуниси ачинарлики, ватанпарварлик руҳидаги тарбия ўрнини бошқа нарсалар эгаллади. Ҳозирги кунда ҳар хил видеосалонларнинг кўпайиб кетиши натижасида ёшлар ҳар хил шарм-ҳаёсиз фильмларга ўч бўлиб қолишди. Бу эса, ўз навбатида ёшларнинг лоқайд бўлиб қолишига олиб келяпти.

Юқорида санаб ўтилган муаммо ва камчиликлардан келиб чиқиб шуни айтмоқчиманки, мактабларда бу ишга етарли шарт-шароит яратиб, улар орасида ватанпарварлик тарбиясини 10—11 синфдан эмас, балки 1-синфданоқ онгига сингдириб бориш лозим. Қолаверса, ўсмирларнинг тарбиясига ёмон таъсир ўтказаётган видеосалонлар келтираётган фойдасидан кечиб, бир четга йиғиштириб қўйган маъқул. Чунки улар келтираётган маънавий зарарни пул билан қоплаб бўлмайди.

Хулоса қилиб шуни айтмоқчиманки, кеч бўлсада ўзбек йигитларидан кўплаб зобит тайёрлашга жиддий эътибор берайлик. Бу вазифага ҳар биримиз, айниқса, бошланғич ҳарбий таълим ўқитувчилари, Ватан уруши қатнашчилари, байналмилалчи жангчилар ва жойлардаги ҳарбий комиссариатлар масъулдир.

Таклифим: яқин орада яна бир эмас, иккита махсус мактаб очилса. Бу мактаб бир йиллик бўлиб йил мобайнида ҳарбий таълим ва интизомни ёшларга чуқур ўргатса, дарслар рус тилида олиб борилса, синовлардан муваффақиятли ўтганлар олий ҳарбий билим юртларига имтиҳонсиз қабул қилинсалар. Бу мактаблар ҳарбий билим юртига бориш истагини билдирган жисмонан соғлом йигитлар билан тўлатилиб, машғулотлар ҳарбий билим юртлари дастурида ўқитилса, аминманки ҳарбий билим юртларига ҳар томонлама тайёр курсант бўлиб борадилар.

А. ҲАЙДАРОВ,
истеъфодаги катта лейтенант.

Ёзувчи Ёқубжон Шукуров—75 ёшда

Заҳматкаш шундай ёзувчи-қаламкашлар борки, камтарона ижодлари билан ўзларининг минглаб китобхонлари қалбини ром этадилар. Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган маданият ходими, халқ маорифи аълочиси, таниқли ёзувчи Ёқубжон Шукуровни мухлислари ана шундай эъзозлашади. Ёзувчининг ўнлаб ҳикоя ва эртак тўпламларини, «Биринчи парвоз», «Икки йўл», «Қасос», «Қалб қаноти», «Чўл ва гул» каби қисса-ю романларини китобхонлар мароқ билан ўқишган, шунингдек, «Бахт қуши», «Тоғдаги олишув», «Сотилган бола», «Соҳилда узилган ўқ», «Прокурор» деган драматик асарларини томоша қилишган. Ёзувчи Ёқубжон Шукуров 75 ёшга тўлди. У бу санани «Қасос» асарининг 4-китобини тугаллаш ва «Тили кесилган малика» номли эртаклар рисоласини тайёрлаш билан нишонламоқда. Қуйида муаллифнинг эртакларидан бирини ҳукмингизга ҳавола этяпмиз.

НАФС БАЛОСИ

Эртак

Қадим замонда, чангалзор томонида ажойиб бир жой бўлган экан: бир ёғи ўрмон, иккинчи ёғи тоғ, учинчи томони сой экан. Ўрмонда қушлар тинимсиз сайрар экан, ўз бахтидан яйрар экан. Тоғу тўқайда, чангалзору ўтлоқда ҳайвонлар эркин юрар экан, болалари билан даврy даврон сурар экан.

Кутилмаганда катта, тарғил Шер пайдо бўлибди, унинг ҳайбатидан ҳайвонлар ғамга тўлибди. Дарров миш-миш тарқалибди: «Нима дейсанки, Шербой подшолик қилармиш, турмушни тартибга солармиш, ҳар қабиладан ўлпон олармиш, бермаганни қурбон қилармиш. Эртага эрталабдан барчани ўз ҳузурига чақирармиш, бормаганни уруғ-аймоғи билан қирармиш».

Вой-бўй! Шер эмас, бир девмиш, наъра тортса ўрмонни остун-устун қилармиш. Шунинг учун ҳамма йиғилиб, қалтираб, қўл қовуштириб боришибди.

— Ҳой, жонзодлар! — деб Шербой гап бошлабди. — Сўзларимга қулоқ солинглар! Алдашни ўйламанглар, ёлғон-яшиқ сўйламанглар! Кимда ким айтганимни қилмаса, назарига илмаса икки ямлаб бир ютаман, уруғ-аймоғини қуритаман!.. Уқдингларми?

— Уқдик! — деб ўкирибди Айиқ полвон.

— Уқдик, уқдик! — чийиллабди Тулки шайтон.

— Уққан бўлсаларинг, жўнанглар! Топган-тутганларингни келтиринглар! — дебди Шербой кеккайиб.

Шундай қилиб, ҳайвонларнинг ҳаммалари кетишибди, югуриб-елиб роса тер тўкишибди, топган-тутганларини келтиравеpишибди. Лекин Шербой унча-мунчага рози бўлмас экан, унинг кўнгли тўлмас экан. Гоҳ иддао билан сўкинар экан, гоҳо дўқ уриб бақирар экан.

Бир куни Тулки аранг бир товуқни ўғирлаб келса, Шербой унинг ёқасидан тутиб, тепага кўтарибди-да, шундай дебди.

— Аҳмоқ, битта товуқ подшо билан маликага нима бўлади? Ҳеч бўлмаса бир жуфт келтирмайсанми, олғир?!

— Хўп бўлади, шоҳим! Хўп бўлади, олам паноҳим! Энди жуфт келтираман! — деб бидирлабди Тулкихон.

Шербой уни қўйиб юборибди. Кўп ўтмай Бўрибой битта қўзини тириклай орқалаб келиб қолибди. Шербой унинг ҳам бўйнидан ушлаб баланд кўтарибди, худди еб қўядигандек кўзига тикилибди: «Мен битта ўзимманми, қонхўр?! Нега фақат битта келтирасан, маликани ҳурмат қилмайсан? Ҳозир сени тилка-пора қилиб ташлайман!» — деб дўқ урибди.

— Улуғ шоҳим, олам паноҳим! Билмабман! Мен аҳмоқ унутибман! Ўнта қўйни чавақладим, иккитасини ғажиладиму, қўзисини юмшоққина деб сизга келтиргандим. Кам бўлса, яна келтираман, сизларни тўйдираман. Менга бу гал раҳм қилинг, раҳм қилинг!

— Ўзинг яримта қўйни еёлмайсан-ку, нега ўн қўйни чавақлайсан, исрофгар! Э, очкўз бўлмай ўл, йиртқич! Битта қўйнинг бўйнидан тишлаб, думинг билан думбасига муштлаб ҳайдаб келсанг учаламиз тўярдик-ку, бетамиз! — деб танбеҳ берибди Шербой. — Бор, йўқол! Иккинчи бундай қилма!

Шербой бўрини ерга ташлаб юборибди. Бўри увлаб қочиб қолибди. Шербой билан Малика қўзичоқни пок-покиза туширибди. Узоқдан Шоқол кўринибди. У Шербойнинг ҳайбатидан дир-дир титраб бидирлаб, хушомад қилиб кела бошлабди:

— Ассалому алайкум, подшойи олам! Хуш овоз, хушхон, шоҳларнинг шоҳи, олам паноҳи! Менинг отам, отажоним! Энг жонажоним! Ассалом алайкум гўзал Малика и олам, менинг улуғ онам! Онажоним!

— Бас! Кўп вайсама! Қани, нима олиб келдинг? — сўрабди Шербой.

— Иккалангизга — отажоним, онажонимга иккита совға келтирдим! Мана, мана! — деб Шоқол қўлтиғидан ерга каламушни ташлабди. — Олинглар, менинг отажоним, онажоним! Мазза қилиб енглар!

Шоқолнинг эгилиб-букилиши, хушомадни авжига чиқариши Шоҳ ва Маликага ёқибди. Улар кулиб бир-бирларига боқибди. «Хўш, Шоқолжон! Аҳволинг қалай, аҳволинг?»

— Раҳмат, сизга! Раҳмат, улуғ шоҳим! Минг раҳмат, Маликам! Аҳволим жуда яхши!

— Жуда яхши бўлса, нега жуда яхши совға келтирмадинг! Бундан кейин дурустроқ нарса топиб кел! Сўзларимни қонун деб бил! Жўна! — дебди Шоҳ.

Эсон-омон қутилганига суюнган Шоқол «Хўп бўлади, отам! Отажоним! Хўп бўлади, онам! Онажоним!» деб қочиб қолибди.

— Ҳў, Шоқол! — деб Шоҳ қичқирибди. Шоқол думини чотига қисиб, юрагини ҳовучлаб келибди. «Лаббай, отам! Лаббай, онам! Қулоғим сиз меҳрибонларимда!»

— Каламушинг ўлик-ку, шайтон!

— Ҳа, ҳа ўлик! Ўлик, отам. Тирик бўлса, қўлтиғимни тишлаб оладику, отажоним! — деб дир-дир қалтираб, қўл қовуштириб турибди Шоқол. — Каламушнинг тишлари найзадек ўткир, шамширдек кескир бўлади, шоҳим!

— Ол! Ўзингга сийлов! — дебди Шоҳ. — Бизга каттароқ, тирик совға келтир! Қирғовул, каклик келтир!

— Хўп бўлади, отажоним! Хўп бўлади, онажоним! Раҳмат! Раҳмат! Сизларга балки, балиқ ёқар! Тутиб келайми? Нима дейсиз, онажоним?

— Балиқни қаердан топасан, қандай тутасан?

— Ҳозир балиқлар увулдириғ қўйиш учун дарё юқорисига — саёз жойларга ошиқади. Бир сакраб тутаман-оламан, тирик келтираман!

— Яхши! Бор, бор! — деб буюрибди Шоҳ. Шоқол каламушларини тишлаб қочиб кетибди. Шу пайт иккита тулки боласи билан иккита қуён боласи бир-бирларини қувалаб, гоҳ думалаб ўйнашиб келиб қолишибди. Шоҳ билан Маликанинг уларга ҳаваси келибди, очиғи егиси келибди. «Ҳой, болажонлар! Бу ёққа келинглар, бу ёққа!» дебди Малика. Қуён, тулкичалар келишибди. Малика билан Шоҳ уларни қучоғига олиб эркалабди, сўнг битта-битта оғзига ташлаб еб қўйишибди.

Ишдан қайтиб келишган Қуёнжон билан Тулкижон болаларини қидиришибди, топишолмабди. Бирдан ота Тулкивой бир қўлида қуёнчанинг, иккинчи қўлида тулкичанинг думларини кўтариб келиб қолибди. Ҳаммалари анқайиб ўйга толибди. Бирдан Қуёнжон ҳушини йиғиб қичқирибди: «Вой дод! Йиртқичлар дастидан дод! Улар бизнинг болажонларимизни ҳам еййишяпти! Дод!..»

— Энди нима қилдик?! — дебди Тулкихон.— Улар эртага бизларни ҳам бирмабир еб қўйиши мумкин. Қочиб қутулмасак, курашиб енголмасак, югуриб-елиб тўйдиролмасак! Очкўзлар совғамизга сабр қилмай, болаларимизни ҳам ея бошлашса-я! Золим Шоҳ билан Маликанинг зулми авжига чиқди! Дардимизга даво борми ўзи?!

— Биласизларми, нима қилиш кераклигини! Илонлар донишманди Бўғма илондан маслаҳат олиш лозим, — дебди Тулкихон.

Ҳаммалари Бўғма илоннинг ёнига боришибди. Аҳволни баён қилишибди.

— Тўғри, Тулкихон, ундан қочиб қутилиб бўлмайди! Аммо нега курашиб, енгиб бўлмас экан?

— Ахир, Шерни енгиб бўладими?

— Дунёда чорасиз нарса, енгилмас куч бор эканми? — дебди Бўғмажон. — «Қаловини топса — қор ёнади» дейишади-ку. Мен топдим, топдим! Аммо, айтганларимни сўзсиз бажарасизлар! Ана шундагина Шерни енгасизлар.

— Айтганларингни қиламиз, доно Бўғмажон! — деб қичқиришибди бир нечаси бараварига.

— Дўстлар! Ҳар ишни чуқур ўйлаб, ақл ила қилиш лозим! — дебди Бўғмажон ўрнидан ярим тикланиб. — Гапларингга қараганда Шербойларнинг иштаҳаси зиёд очилиб кетибди. Бу ҳол сизлар учун жуда яхши.

— Нима, нима?! — деб қичқирибди Тулкихон. — Нимаси яхши? Уларни тўйдиргунча ўлиб бўляпмиз-ку. Бўғмажон! Ўйлаб гапиряпсанми?

— Ҳа, ўйлаб гапиряпман! Сен ўйламай хулоса чиқаряпсан. Эшитинглар! — дебди Бўғма ўз фикрини исботлашга ҳаракат қилиб: — «Менинг нафсим балодур, ёнар ўтга соладур» деганлар. Зарарли нарсани оз егандан, фойдали нарсани кўп ейиш қанчалик зарар эканини ҳам тушунсаларинг керак. Шербойнинг ўсиб бораётган нафси яқинда уларни ҳалокат ёқасига етаклаб боради. Мендан маслаҳат сўрадинглар, айтганларимни бажаринглар! Шербойларни боқаверинглар! Қанча яхши боқсанглар, шунча яхши.

Ҳайвонлар югуришибди, елишибди — Шербойларни иложи борича яхшилаб боқишибди. Шербойлар ҳам иштаҳа билан еяверишибди. Оқибатда ўта семириб кетишибди. Ҳатто юролмай, ётсалар-туролмай қолишибди. Буни кўрган Бўғмажон: «Яшанглар! Энди ҳужумга тайёргарлик кўринглар! — дебди. —Мен ўз маликам билан ёрдамга келаман».

Ҳайвонлар ҳужумга тайёрланибди. Шербойлар саройига бостириб киришибди — оқ калтак, қора калтак бўлиб ҳужум бошлашибди. Ана курашу мана кураш, ана жангу мана жанг! Ҳали у ёндан, ҳали бу ёндан бошларига тош ёғилибди. Шербойлар довдираб қолишибди, қаёққа қочишни билишолмабди. Охири бош эгиб тавба-тазарруга ўтишибди.

— Дўстларим! Бас энди! Ҳужум тўхтатилсин! — деб қичқирибди Айиқ полвон. — Уларни суд қиламиз! Суд!..

— Азиз дўстлар! — деб ёлворибди Шербой жон ҳолатда. — Биз айбимизга иқрормиз. Жазоларингга тайёрмиз. Бундан кейин истасаларинг Тулкихон билан Қуёнжонларни бошимизга кўтариб юрайлик!

— Йўқ, йўқ! Истамаймиз, истамаймиз! — деб қичқирибди Тулкихон. — Бошингга кўтара кўрма!

— Оғайнилар! Ўлдирманглар! — деб ёлворибди Шер. — Майли биз бу даргоҳдан кетамиз.

— Оғайнилар! — дебди Айиқ полвон. — Шер тавбасига таянди. Улар бу даргоҳдан кетишсин.

Шундай қилиб, Шерлар ўрмондан кетишибди. Айиқ полвон шоҳликка кўтарилибди. Ҳамма ҳайвонлар эркинликда ошларини ошаб, ёшларини яшаб мурод-мақсадларига етишибди.

Ёқубжон ШУКУРОВ.

⊙ ҲАР ЧОРШАНБА ўтадиган анъанавий учрашувлардан бирида «Новости» ахборот агентлиги мухбирларининг меҳмони таниқли экстрасенс Лезия Левашова бўлди. Мўъжазгина мажлислар залига нафақат ёзадиган ва суратга туширадиган одамлар, балки Левашованинг ғайриоддий хислатлари ва имкониятларини билганлар ҳам йиғилишди.

СУРАТДА: Л. Левашова учрашув чоғида саволларга жавоб бермоқда.

⊙ УКРАИНА ССЖ. Икки йилга мўлжалланган «Қандай яшаяпсан, Қора денгиз?» деб номланган экспедиция Николаев вилоятидаги «Южная правда» рўзномаси ва Украина ахборот агентлиги мухбирлари томонидан уюштирилди. Бундан кўзланган мақсад оммавий ахборот воситалари ёрдамида жамоатчилик эътиборини денгизнинг аянчли аҳволига жалб қилишдир. Ҳозир биринчи босқич ниҳоясига етди.

СУРАТДА: қўриқхона оролларида табиатга зарар келтирувчи хўжасизликлар талайгина.

⊙ БУ СИНФ ота-оналар — Дзержинский номидаги Пермь заводи ёшлар уй-жой комплекси аъзолари томонидан ташкил этилди. Корхона ишчилари 1-синфга борган фарзандлари болалар билан лиқ тўла мактабда (60 синфда 1700 ўқувчи) эмас, балки тўкис шароитли жойларда таълим олишни исташади.

СУРАТДА: уй-жой комплекси синфида дарс пайти.

СИТА суратлари.

ҚИЗИҚАРЛИ ТАНЛОВ

ПОЙТАХТДАГИ «Нурчи» маданият саройида Тошкент тиббиёт-педиатрия илмгоҳида таҳсил кўраётган талабаларнинг янги йил байрамига бағишланган «Қувноқлар ва зукколар» танлови ўтказилди. Бу тадбир чоғида 8 та ётоқхонада яшаётган йигит-қизлар ўртасида баҳс борди.

Танлов шартлари ёддан шеър айтиш, қўшиқ куйлаш, рақс ижро этиш, ётоқхоналардаги муаммоларни кўрсатган ҳолда интермедия кўрсатишдан иборат эди. Мусобақага пухта тайёрланиб, бор зеҳнларини ишга солган I-ётоқхона талабалари 59 балл тўплаб, биринчи ўринни олдилар. Улардан бор-йўғи 1 балл кам тўплаган 4-ётоқхона командаси иккинчи бўлишди. Айниқса, Нортожи Эшмуродов, Муҳаммад Босимов, Салоҳиддин Холматов, Анора Жумаева, Нигора Розиқова каби ёшлар қувноқ ва топқир эканликларини намоён этдилар.

Ғолиблар илмгоҳ касаба уюшмасининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланишди.

О. МАХМАЮСУПОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

СИЗ МЕҲМОН КУТМОҚЧИСИЗ...

Шундай қилиб, дўстларингиз Янги йил оқшомида сизникига йиғилишмоқчи. Бу қувончли, шу билан бирга юксак масъулиятдир: улар уй бекаси сифатида сиз нималарга қодир эканлигингизга баҳо беришади.

Албатта, сизнинг асосий ташвишингиз меҳмонларни нималар билан сийлаш билан боғлиқ. Агар меҳмонлар кўпчилик бўлса, ким нима иш қилишини тақсимлаб беринг — барибир бир ўзингиз уддасидан чиқолмайсиз. Сиз эса ўзингиз яхши тайёрлайдиган таомга, кўпроқ салатлар, газаклар, винегретлар тайёрлашга киришаверинг. Моҳир уй бекасига ҳеч қандай танқисликлар чўт эмас!

Режаларингиз тўла амалга ошиши учун иш кўламини олдиндан мўлжаллаб қўйинг, ошхона анжомлари тайёр бўлсин.

Эҳтимол сизга механик крем қоргич, пишириқлар учун қолиплар, балиқ тозалагич, ёнғоқ чақадиган мослама, сабзавотларга ва меваларга шакл берадиган мосламалар, гўштқиймалагич ёки сабзавот қиймалагич, зираворлар учун идишлар керакдир. Уларнинг ҳаммасини сиз Марказий универсал магазинидан сотиб олишингиз мумкин. Фақат бу ишни эртага қолдирманг.

Мабодо меҳмонлар болалари билан келадиган бўлса, кичкинтойлар учун алоҳида дастурхон тузаган маъқул. Болалар хонасида улар ўзларини эркин ҳис этишади, катталарга халақит беришмайди. Уларнинг зерикиб қолмаслиги ҳақида олдиндан ўйлаб қўйиш керак.

Марказий универсал магазиндан уларга кубиклар, бош қотиргичлар, турли ўйинчоқлар, грампластинкалар сотиб олиш мумкин.

«Эртаклар оламида» ўйини беш-олти ёшдаги кичкинтойлар учун мўлжалланган, катталар учун «Болалар ва машина» стол ўйини тўғри келади.

Совғалар ҳадя этишдек эски анъанани унутиб қўйманг. Янги йил оқшомида арча тагидан катталар — кўйлак, галстук, атир пуркагич, одеколон, соқол олиш приборларини, хотин-қизлар — атир, зеб-зийнатларни, эсдалик буюмларини, сопол буюмларни, сунъий бўлса ҳам анвойи гулларни топиб олишса хурсанд бўлишади.

Ана шу буюмлардан ташқари сиз Марказий универсал магазиндан турли шаклдаги ва ҳажмдаги гулдонларни (қизғиш ранг), сомондан тўқилган панноларни, соч қисқичларни, момиқдан ясалган соч безакларини, болалар учун миллий, эстрада ва рок-мусиқа шинавандалари учун грампластинкаларни харид қилишингиз мумкин.

МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

23-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

3-КЛАСС ТРАМВАЙ ВАГОНЛАРИ ҲАЙДОВЧИСИ.
Ўқиш муддати — 5 ой.

3-КЛАСС ТРОЛЛЕЙБУС МАШИНАЛАРИ ҲАЙДОВЧИСИ.
Ўқиш муддати — 6 ой.

ЎҚИШГА СОВЕТ АРМИЯСИ САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИЛГАНЛАР, ШУНИНГДЕК 18 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга қабул қилинганларга 86 сўм ҳажмида стипендия тўланади.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой берилади ва шаҳарга прописка қилинадилар ҳамда улар Тошкент шаҳар трамвай ва троллейбусларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР ҲАР ОЙНИНГ 5, 10, 20, 25 КУНИДА БОШЛАНАДИ.

Билим юрти қошида «В» тоифали ҳайдовчилар тайёрлаш курслари ишлаб турибди.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Куйбишев ноҳияси, Красновосточная кўчаси, 3 «а» уй (17«э», 112-автобуслар; 6, 13, 22-трамвайлар; 8, 18-троллейбусларнинг «Красновосточное» депоси).

Телефон: 53-38-93.

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ

Олий ўқув юртларида

ТАЛАБАЛАР САЛОМАТЛИГИНИ ЎЙЛАБ

Жумҳуриятимиз пойтахти Тошкентда илмгоҳлар анчагина. Ушбу илм масканларида талабаларга турли фан сирларини ўргатибгина қолмай, балки ёш авлодни жисмонан тетик қилиб тарбиялашда ҳам маълум ишлар амалга оширилмоқда. Шундай билим даргоҳларидан бири — Тошкент Давлат педагогика илмгоҳидир. Илмгоҳда бугунги кунда 32 жисмоний тарбия ўқитувчиси бўлиб, шулардан еттитаси спорт устаси, иккитаси жумҳурият тоифасидаги ҳакамдир.

— Ҳозирги вақтда илмгоҳимизда таълим олаётган талабаларнинг 5530 таси жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланмоқда, — дейди жисмоний тарбия кафедрасининг мудири, жумҳуриятда хизмат кўрсатган маданият ходими, биология фанлари номзоди Евгений Лаврентьевич Кульков. — Булар, асосан биринчи, иккинчи ва учинчи курс талабаларидир. Жисмоний тарбия бўйича дарслар биринчи ва иккинчи курсларда ҳафтасига тўрт соат, учинчи курсда эса ҳафтасига икки соат олиб борилмоқда. Юқори курсларда жисмоний тарбия машғулоти умуман олиб борилмаяпти.

— Нима сабабдан юқори курслардан жисмоний тарбия машғулотлари олиб ташланди? — деб сўраймиз кафедра мудиридан.

— Шароит етарли эмас, — жавоб беради Евгений Лаврентьевич.

Маълум бўлишича, бундан бир неча йил муқаддам илмгоҳнинг асосий биноси ёниб кетган (қисман). Шунда бинони ва спорт залини иситадиган асбоб ва ускуналар анча зарар кўрган. Шу шароитларни ҳисобга олган ҳолда ҳамда техник жиҳозлар етишмаслиги сабабли 1989 йилда ўқув даргоҳи маъмурияти юқори курсларда жисмоний тарбия машғулотларини вақтинча тўхтатиш ҳақида қарор қабул қилган. Бу — қувончли ҳол эмас, албатта, Чунки, мана қиш ҳам бошланиб кетди. Илмгоҳ спорт зали эса ҳали-бери иситиладиганга ўхшамайди. Тўғри, бу ерда яна битта спорт зали мавжуд бўлиб, унда иситиш ишлари яхши йўлга қўйилган. Лекин, бизнинг назаримизда бу — етарли эмасдек кўринди.

— Ҳозир илмгоҳимизда 200 метрли ўқув-машғулот ўйингоҳи, тўртта волейбол майдончаси, битта баскетбол майдони, иккита кичик спорт зали (махсус гуруҳлар учун) ишлаб турибди, — сўзида давом этади Е. Кульков. — Булардан ташқари профессор-ўқитувчиларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш мақсадида 1988 йилдан бошлаб илмгоҳ профилакторийси спорт залида умумий жисмоний тарбия машғулотлари мунтазам ўтказилиб турибди.

Ҳа, мудирнинг гапига қўшилмасдан илож йўқ. Яна шуни қўшимча қилишимиз ўринлики, 13-ўрта мактабга сузиш бўйича машғулотларга ҳам илмгоҳ профессор-ўқитувчилари ҳамда ходимлари жалб қилинган.

Илмгоҳ талабалари тўғрисида ҳам фақат илиқ гапларни айтиш ўринлидир. Масалан, талабалар спортнинг деярли ҳамма турлари бўйича шаҳар мусобақаларида, баъзи спорт турлари — баскетбол (хотин-қизлар), волейбол (хотин-қизлар), стол тенниси, қўл тўпи бўйича эса жумҳурият мусобақаларида ҳам муваффақият билан қатнашиб келмоқдалар. Тош кўтариш ва оғир атлетика бўйича шаҳар билим масканлари ўртасида ўтказилган мусобақаларда педагогика илмгоҳи совринли ўринларни эгаллади. Бу ютуқда талабалардан Бахтиёр Зуҳуров, Иброҳим Иноятов, Қаҳрамон Эшонқуловларнинг ҳиссаси катта бўлди. Улар турли медаллар соҳиби бўлишди.

Бундан ташқари ҳар йили март — май ойларида талабалар ўртасида спартакиада ўтказиш одат тусига кирган. Спортнинг баскетбол, футбол, қўл тўпи, оғир атлетика, волейбол, стол тенниси, сузиш секциялари мунтазам ишлаб турибди. Бунда жисмоний тарбия кафедрасида хизмат қилаётган устозларнинг ишларини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиздир.

Ҳар йили талабалар тиббиёт кўригидан ўтадилар. Бу ишни жисмоний тарбия кафедраси ходимлари 23-поликлиника шифокорлари билан ҳамкорликда амалга оширмоқдалар. Ўтказилаётган медицина кўриги натижасига кўра, талабаларнинг 20 фоизи турли касалликларга чалинганлиги ёки жисмоний чиниқмаганлиги маълум бўлмоқда. Бундай «хаста» талабалар билан кафедра доценти Н. Н. Малинина шуғулланиб келмоқда.

— Бундайлар учун иккита махсус кичик зал ажратилган, — дейди Нина Николаевна. — Уларнинг спорт билан шуғулланиш дастурини ҳам соғлом ва бақувват талабаларникидан кўра бошқачароқ қилиб тузишга тўғри келди. Жумладан, махсус дастурда машғулотлар олиб боришимиз ўзининг ижобий натижаларини кўрсатмоқда.

Шу ерга келганда мақолага нуқта қўйсак ҳам бўлар эди, Бироқ...

Биринчи спорт залига кираверишда ёзилган қуйидаги эълонга кўзим тушиб қолди: «Студент! Помни: в здоровом теле здоровий дух. Смолоду закаляй тело и дух. Дружи с физкультурой и спортом!». Эълон катта-катта ҳарфлар билан, бунинг устига фақат рус тилида ёзилган эди. Бундан ташқари зал ичидаги барча эълонлар ҳам фақат рус тилида битилган эди. Ўз-ўзидан шундай савол туғилади: наҳотки ўзбек тили тўғрисидаги давлат қонуни Тошкент педагогика илмгоҳига етиб бормаган бўлса!

Собир ОРИПОВ.

Тетиклик сирлари

Кучингизни синаб кўринг

ҚУЙИДА келтириладиган машқлар танангиз турли аъзоларининг қанчалик куч-қувватга эга эканлигини аниқлашингизда ёрдам беради. Агарда сиз ушбу машқларнинг ҳар бирини бир ёки икки маротабадан бажарсангиз — ёмон, уч мартадан — ўрта, тўрт мартадан — яхши ва беш карра қайтарсангиз жуда яхши спорт формасида эканлигингизни билиб оласиз.

1. Қорин мускуллари учун. Чалқанча ётасиз. Тиззаларингиз букилган, товонингиз полга тегиб туради, оёқларингиз икки томонга бир озгина очилган ҳолда. Қўлингизни бошингиз орқасига ўтказиб бирлаштирасиз, даҳангингиз эса кўкрагингизга тегади. Ҳаракатни бошингиздан бошлаб, туришга ва ўтирган ҳолга тушишга ҳаракат қилинг.

2. Бицепс (елка билан тирсакни ҳаракатлантирувчи мускул учун). Турникка осилиб, гавдангизни қимирлатмаган ҳолда шундай кўтарингки, даҳангингиз турникнинг тепасида бўлсин, сўнг оҳиста танангизни туширинг.

3. Курак мускуллари учун. Юзингиз билан полга ўгирилган ҳолда ётасиз. Қўлингиз бошингиз орқасига бирлаштирилган. Оёғингизни ердан узмаган ҳолда белингизни букинг. Бунда бошингизни ва танангизнинг юқори қисмини кўтаринг.

4. Оёқ мускуллари учун. Оёғингиз елка кенглигида, курагингиз тўғри, қўлингизнинг панжалари белингизда. Тиззаларингизнинг орасини иложи борича кўпроқ очишга ҳаракат қилган ҳолда уларни аста-секин букинг. Сўнг бошланғич ҳолатга қайтинг. Бунда оёғингизнинг тизза бўғимларини тўла букманг — бу жуда қийин ва бошқа гуруҳ мускулларининг ҳаракатини талаб этади.

«Нафосатли машқлар». Р. Альбеков сурат-лавҳаси.

БЕЛЛАШУВЛАР, НАТИЖАЛАР

⊙ ФУТБОЛ

Авиасозлар шаҳарчасида ва «Старт» ўйингоҳларида «Старт» спорт клубининг соврини учун ёшлар ўртасида ўтказилган шаҳарлараро мусобақада Қозоғистон, Уфа, Новосибирск ва пойтахтимиз вилоятидан жами 10 команда ўзаро куч синашди. Унда «Старт» ёш чарм тўп усталари ғолиб чиқдилар. Шунингдек, турнирнинг энг яхши дарвозабони, ҳимоячиси, ярим ҳимоячи ва ҳужумчиси эсдалик совғалари билан мукофотланишди.

«Пахтакор» фахрийлар футбол командаси кейинги пайтларда жуда кўп ўртоқлик учрашувларини ўтказиб ўзларининг ҳали ҳам ғайратли эканликларини намойиш қилмоқдалар. Жумладан, улар яқинда Ғаллаоролда касаба уюшмалари Жумҳурият кўнгилли жисмоний тарбия ва спорт жамиятининг биринчилигида 3-ўринни эгаллаган маҳаллий «Ғаллакор» командаси билан учрашдилар. Жуда кескин ўтган беллашувда биринчи бўлимдан сўнг собиқ пахтакорчилар 2:1 ҳисобида олдинда бўлсалар-да, ҳакам ҳуштаги чалинганда ўйин 2:2— дуранг натижа билан тугади. Тўпларни «Пахтакор»дан В. Калинин ва Ю. Алиқулов («Ғаллакор», ўз дарвозасига), рақиблар жамоасидан эса С. Азимов ва Д. Семенидилар дарвозага йўллашди. Кейинги ўйинда ҳамшаҳарларимиз Тошкент вилояти Бўка ноҳиясидаги «Кремль» давлат хўжалигининг футбол жамоаси билан учрашиб, 1:0 ҳисобида ғалаба қозондилар. Тўпни Р. Богоутдинов киритди.

⊙ ТЕННИС

Оренбург шаҳрида 1976 ва 78-йилда туғилган ўсмирлар ва қизлар ўртасида теннис бўйича Бутуниттифоқ мусобақаларига якун ясалди. Унда пойтахтимиз вакили Линура Мустафоева 8-ўринни эгаллаб, «Ғалабага бўлган интилиши учун» совринининг соҳиби бўлди.

⊙ ДЗЮ-ДО

Қарағанда шаҳрида ўсмирлар ўртасида дзю-до бўйича ССЖИ биринчилиги якунланди. Биринчиликда шаҳримиз вакиллари катта муваффақият қозондилар. Жумладан, «Динамо» жамиятининг вакиллари — М. Васильев оғир вазнда, А. Багдасаров 82 килограммгача ва С. Герасимов абсолют вазнларда ғалаба қозониб, олтин медал билан тақдирландилар. Ёш дзю-дочиларимизни бу турнирга «Динамо» спорт жамиятининг устози Владимир Пятаев тайёрлади.

Биласизми?

ОЛИМПИЯ ЎЙИНЛАРИ ТАРИХИДАН

Маълумки, спортнинг энг юксак чўққиси олимпиада ўйинлари ҳисобланади. Барселонада навбатдаги олимпиаданинг ўтказилишига ҳам икки йилдан камроқ вақт қолди. Шу боисдан олганда биз олимпиадалар тарихига назар ташлашни лозим топдик.

⊙ Инсоният тарихидаги энг биринчи олипиада ўйинлари эрамиздан аввалги 776 йилда қадимги Грецияда ўтказилган.

⊙ Спорт тарихида энг кўп ўтказилган биринчиликлар ҳам қадимги Грециянинг олимпиада ўйинлари ҳисобланади. 1168 йил давомида ҳар тўрт йилда 293 олимпиада белашувлари тарих саҳифасидан жой олган.

⊙ Замонавий олимпиада мусобақаларини ўтказиш ҳақидаги энг биринчи қарор 1894 йил июнь ойида Парижда қабул қилинган.

⊙ Халқаро олимпиада комитетининг биринчи президенти грециялик Деметриус Викеласдир.

⊙ Халқаро олимпиада комитетида энг узоқ вақт президентлик қилган киши франциялик Пьер де Кубертендир. У 1896 йилдан 1925 йилгача 29 йил давомида олимпиада ҳаракатини бошқарган.

⊙ Давримизнинг энг биринчи олимпиада турнири 1896 йили Грецияда ўтказилган.

⊙ Энг биринчи қишки олимпиада ўйинлари эса 1924 йилда Францияда ўтказилган.

⊙ Олимпиада ўйинларини уюштирган энг биринчи шаҳар Афина ҳисобланади.

⊙ Энг биринчи олимпиада гулхани 1928 йилда Амстердамда IX олимпиада ўйинларида порлаган.

⊙ Ўйингоҳдаги биринчи олимпиада гулханини Фриц Шильген ёққан.

⊙ Энг биринчи марта олимпиадада 1920 йилда бельгиялик қиличбоз Виктор Буан қасамёд қилган.

⊙ Энг биринчи олимпиада ордени билан 1975 йилда халқаро олипиада комитетининг президенти Э. Брэндедж тақдирланган.

⊙ Энг қисқа вақт давом этган олимпиада турнири 1928 йилда Санит-Мориц (Швейцария)да ўтказилган бўлиб, у 8 кун ичида ниҳоясига етган.

⊙ Энг кам спортчи иштирок этган олимпиада ўйинлари 1924 йилда Шамонида бўлиб ўтган, унда атиги 293 спортчи ўзаро куч синашган.

⊙ Олипиаданинг энг биринчи ғолиби шарафига 1896 йилда спортнинг уч ҳатлаб сакраш тури бўйича америкалик спортчи Ж. Коннолли сазовор бўлган.

⊙ 1920 йили Антерпен (Бельгия) даги ўйингоҳда энг биринчи марта бешта ҳалқа тасвири туширилган олимпиада байроғи кўтарилган.

⊙ Совет спортчилари орасидан энг биринчи олимпиада олтин медалини гардиш улоқтирувчи Нина Ромашкова (Пономарёва) 1952 йил 20 июлда қўлга киритган.

⊙ Олимпиадалар тарихида энг кўп медалга сазовор бўлган спортчи мамлакатимиз вакили Лариса Латинина ҳисобланади. У жами 19 (9 олтин, 5 кумуш ва 5 бронза) медалнинг соҳиби бўлган.

⊙ Бир олимпиадада энг кўп ҳурмат шоҳсупасига кўтарилган спортчи бу АҚШлик сузувчи Марк Спитцдир. У 1972 йили Мюнхенда ўтказилган олимпиада ўйинларида 7 олтин медаль соҳиби бўлган. Қизиғи шундаки, У 40 ёшда бўлишига қарамай 1992 йилги олимпиадада қатнашиш ниятида тинмай машқ қилмоқда.

И. ИСЛОМОВ тайёрлаган.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТ МЕҲМОНЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН!

Дўконларнинг пештахталарида безатилган арчалар пайдо бўлдими, календарга қараб ўтиришнинг ҳожати йўқ — бу Янги йил яқинлашиб қолганидан дарак беради. Ҳаммамизнинг эзгу орзу-умидларимиз ана шу Янги йил билан боғлиқ, ниятларимиз ана шу йили албатта амалга ошади, деб умид қиламиз. Шунинг учун қадимги анъаналарга амал қилиб, уни самимий: мазали пишириқлар, қувноқ байрам кайфияти билан; чиройли безатилган арча билан кутиб олишга ҳаракат қиламиз...

Олдинда эса бизни бир қатор ташвишлар кутиб турибди. Тошкент шаҳар ижроия қўмитасининг савдо Бош бошқармаси ана шу ташвишларимизнинг бир қисмини ўз зиммасига олаяпти.

28 ДЕКАБРДАН 10 ЯНВАРГА ҚАДАР В. И. ЛЕНИН НОМЛИ МАЙДОНДАГИ ВА КАРЛ МАРКС КУЧАСИДАГИ ПАВИЛЬОНЛАРДА

МАЙДА ЧАКАНА-САВДО ТАРМОҚЛАРИ ОРҚАЛИ ШАҲАР ЯНГИ ЙИЛ БОЗОРЛАРИДА

БАЙРАМ САВДОСИ УТКАЗИЛАДИ.

30 ВА 31 ДЕКАБРЬ КУНЛАРИ УНИВЕРСАМЛАРНИНГ ҲАМДА ЙИРИК ОЗИҚ-ОВҚАТ ДУКОНЛАРИНИНГ ИШ ВАҚТИ СОАТИ 22 ГА ҚАДАР УЗАЙТИРИЛАДИ.

1991 ЙИЛ 1 ЯНВАРЬ КУНИ ОЗИҚ-ОВҚАТ ДУКОНЛАРИ ОДАТДАГИ ТАРТИБДА ИШЛАЙДИ, САНОАТ МОЛЛАРИ ДУКОНЛАРИ ИШЛАМАЙДИ.

ШУНИНГДЕК, АРЧАЛАР САВДОСИ ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ. Ўрмон маликаси учун безакларни эса сиз ГУМдаги, Марказий универсал магазинидаги Янги йил бозорларидан, «Ташкульторг» дўконларидан, «Чилонзор» Марказий универсал магазинидан, Фрунзе савдо марказидан, «Болалар дунёси» фирмасининг дўконларидан, «Шуҳрат» мактаб-магазинидан, «Улуғбек» Марказий универсал магазинидан; ДОРУСнинг «Октябрь» универсамидан харид қилишингиз мумкин.

ҚИШКИ ТАЪТИЛ БОЛАЛАРГА ОЛАМ-ОЛАМ ҚУВОНЧ

КЕЛТИРАДИ.

...В. И. Ленин номли майдонда ранг-баранг чироқлар ва ўйинчоқлар билан ясатилган улкан арча қад кўтаради, унинг теварагида қувноқ ўйинлар ташкил этилади, болаларни Қорбобо ва Қорқиз билан учрашувлар кутади. Болалар шу ерда ўзларининг эртаклар орқали таниш қаҳрамонлари: Қор маликаси, Доктор Айболит, шаҳзода Иван билан, миллий ўзбек достонлари ва афсоналарининг қаҳрамонлари: Фарҳод ва Ширин, Тоҳир ва Зуҳра, Зумрад ва Қиммат, Насриддин Афанди билан ҳам учрашадилар.

Шу ерда байрам тантаналарида қувноқ томошалар қўйиб берилади.

Болалар янги йил таътилларини М. Горький номли театрда, А. Навоий номли театрда, «Баҳор» концерт залида, ўзбек ва рус ёш томошабинлар театрларида, Ҳамза номли театрда, оперетта театрида ўтказиладиган Янги йил арча байрамларида мароқли ўтказадилар.

ЯНГИ ЙИЛДА СИЗГА БАХТ ЁР БЎЛСИН!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОҚУМИ САВДО БОШ БОШҚАРМАСИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ДОРИЛФУНУНИ

МАДАНИЯТ САРОЙИ

Қишки таътил кунларида уйларда ясатилган янги йил арчаси атрофида:

«ҚОРБОБО ВА ҚОРҚИЗ БОЛАЛАР ҲУЗУРИДА МЕҲМОНДА».

ТАБРИК МАРОСИМЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ.

Қорбобо гўзал арча атрофида давра ўйинлари ўтказади ва у, албатта, болаларга узоқ кутилган янги йил совғаларини улашади.

ОТАЛАР ВА ОНАЛАР, БУВАЖОН ВА БУВИЖОНЛАР!

Қиш эртагини уйингизга таклиф этишга шошилинг, у сизга олам-олам қувонч, хушчақчақлик ва яхши кайфият олиб келади.

Маълумотлар юзасидан қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинг: Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчаси, ТошДДнинг Маданият саройи, 26-хона (28, 34, 87, 100-автобуслар; 4, 8, 20-троллейбуслар; 9, 45-маршрутли таксиларнинг «ТошДД» бекати).

Буюртмаларни қуйидаги телефон орқали ҳам расмийлаштириш мумкин: 46-39-55.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДУСТЛИГИ САРОЙИДА

27, 28 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА

29, 30 ДЕКАБРЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА

«ҲАЗИЛ—2»

ЯНГИ ПРОГРАММА

ҚАТНАШАДИЛАР:

«ҚИЗИҚЧИ—89» кўригининг ғолиблари ва совриндорлари:

ОБИД АСОМОВ, МИРЗА ХОЛМЕДОВ, ТЎХТАМУРОД АЗИЗОВ, СОБИТ АСОМОВ, БОТИР МУҲАММАДХЎЖАЕВ;

Ўзбекистон ССЖ халқ артисти

МАЛИКА АҲМЕДОВА

Ўзбек сеҳргари, оригинал жанр устаси

ФАРҲОД РАЖАПОВ

ва бошқалар.

САҲНАЛАШТИРУВЧИ РЕЖИССЁР — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номли Давлат мукофотининг совриндори АБДУРАШИД РАҲИМОВ.

Патталар соат 11.00 дан сотилади.

ЖУМҲУРИЯТ МОДАЛАР ТЕАТРИ

21, 22, 28, 29 ДЕКАБРЬ СОАТ 18.00 ДА

«ШАРҚ СУРАТЛАРИ» СПЕКТАКЛИГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

бу спектакль премьераси 4 — 8 декабрда Тошкентнинг қардошлик шаҳри — Кортрейк (Бельгия) **шаҳрида бўлиб ўтди.**

СПЕКТАКЛДА МОДАЛАР МАРКАЗИНИНГ ЕТАКЧИ МОДЕЛЬЕРЛАРИ МУАЛЛИФЛИК ТЎПЛАМЛАРИ НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ.

Спектаклдан сўнг ягона модель нусхаларининг

КИМОШДИ САВДОСИ УТКАЗИЛАДИ.

Жамоа бўлиб тушиш учун буюртмалар қуйидаги телефонда қабул қилинмоқда: 56-05-25.

Патталар қуйидаги манзилда жойлашган магазин-салонда сотилмоқда: Тошкент шаҳри, Сапёрлар кўчаси, 25-уй (7, 8, 9, 10-трамвайларнинг «Россия» меҳмонхонаси» бекати).

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси
Жумҳурият актёрлар уйи

ОКРУГ ОФИЦЕРЛАРИ УЙИДА

1990 ЙИЛ 25, 26, 27, 28, 29, 30 ДЕКАБРЬ, 1991 ЙИЛ 2, 3, 4, 5, 6 ЯНВАРДА

Болаларни катта, гапирувчи, куйловчи ва рақсга тушувчи қўғирчоқлар иштирокидаги

«ҚОРБОБОНИНГ СОВҒАЛАРИ»

ЯНГИ ЙИЛ ТОМОШАЛАРИГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Сизларни электрон қўғирчоқлар билан бўладиган қизиқарли ўйинлар, фокусчи-манипуляторнинг сирли санъати, янги йил арчаси ёнидаги хороводда ажойиб ўйинлар ва танловлар кутади.

Ғолибларни махсус янги йил мукофотлари кутади.

Округ офицерлари уйи залида болаларнинг севимли мультфильмлари кўрсатилади.

Томошалар соат 10, 11.30, 13, 14.30, 16.00 да бошланади.

Томоша кўрсатувлари паттасининг баҳоси — 2 сўм 50 тийин (совғанинг баҳоси бунга кирмайди).

ДИҚҚАТ! ТОМОШАЛАРГА ЖАМОА БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛДАГИ ЖУМҲУРИЯТ АКТЁРЛАР УЙИ: Ҳамза кўчаси (аввалги К. Маркс кўчаси), 51-уйда қабул қилинади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-41-85 (Актёрлар уйи), 33-21-20 (Офицерлар уйи).

Ҳақ тўлаш — ҳисоб-китоб ва нақд пул ўтказиш йўли билан.

ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА! ТОМОШАЛАР ПАЙТИДА ОФИЦЕРЛАР УЙИ ЗАЛИДА ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАЛАРИНИ СОТИШ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН.

Ҳақ тўлаш — нақд пул билан.

КИНО

21 ДЕКАБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «КАНА» (катта зал, 17, 20.00), «СЕВИМЛИ РОЖА» (кичик зал, 17, 19.30.)

Чайка — «МИССИСИПИ АЛАНГА ИЧИДА» (16.45, 20.45). «КЕЛИНГ СЕВИШАЙЛИК» (19.00).

Восток — «ҚОНХЎР ХУДОЖЎЙЛАР» (тоқ соатларда).

Москва — «БЎЙСУНМАС МАРКИЗА» (19.20, 20.40).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «БЕЗОРИ» (17, 19.00); «АТЛАНТИК — СИТИ» (21.00).

БЛКЕИ 30 йиллиги — «БЕЗОРИ ЧОЛЛАР» (жуфт соатларда).

К. Ёрматов номли — «ФАНТОМАС СКОТЛАНД ЯРДГА ҚАРШИ» (тоқ соатларда).

Суғорувчи сув қувурларни таъмирлаш ва улардан фойдаланиш бўйича ихтисослаштирилган бошқарма жамоаси участка бошлиғи Т. Акбаровга отаси

Анваржон АКБАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат муҳандислик техник-тадқиқот олий билимгоҳи жамоаси институт бўлим бошлиғи Т. А. Ғофуровга ўғли

Алишер Талъатович ҒОФУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140, 390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690, Д — 2201
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.